

Repertórium*

A. A szociológia elméleti kérdései. Általános enciklopédiák, bevezetők, szöveggyűjtemények, bibliográfiák

1

Amiot, Michel: *Értékek és mértékek. Szociológiai beavatkozás, a tudomány és a prófécia* = Replika **1991/1.** pp. 90–99.

(Hozzászólás):

Touraine, Alain: *Válasz Michel Amiot-nak.* Ford.: Illés Márta–Bajomi Iván = Replika **1991/1.** pp. 100–105.

2

Honneth, Axel – et al.: *A racionalizálódás dialektikája.* Ford.: Váradi Monika Mária = Replika **1990/2.** pp. 84–102.

Beszélgetés Jürgen Habermasszal.

3

Karácsony András: *Paradigmaváltás a szociológiaelméletben* = Replika **1990/1.** pp. 45–47.

4

[RACIONÁLIS DÖNTÉSEK ELMÉLETE] = Replika **1991/4.** pp. 41–105.

(Tanulmányok):

Róna-Tas Ákos: *A racionális döntések elmélete a szociológiában.* Ford.: Bodnár Judit, pp. 41–49.

Elster, Jon: *Racionális döntések.* Ford.: Szántó Zoltán, pp. 49–57.

Friedman, Debra–Hechter, Michael: *Miben járul hozzá a racionális döntések elmélete a makroszociológiai kutatásokhoz?* Ford.: Orbán Annamária–Szántó Zoltán, pp. 58–79.

Denzin, Norman K.: *A racionális döntések elméletének olvasása közben.* (Részletek) Ford.: Bodnár Judit–Böröcz József, pp. 79–87.

England, Paula–Stanek Kilbourne, Barbara: *Az elkülönítő én-modell feminista kritikái és a racionális döntések elmélete.* Ford.: Bodnár Judit–Böröcz József, pp. 87–97.

A racionális döntések elméletével foglalkozó tanulmányok irodalmi hivatkozásai, pp. 97–103.

A cikksorozat tanulmányainak összefoglaló bibliográfiai hivatkozásai.

* Készült a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Szociológiai dokumentációs osztályának adatbázisa alapján.

A **racióális döntések és játékok elmélete**. (Magyar nyelvű irodalom). Összeáll.: **Helmich Dezső–Szántó Zoltán–Tóth Margit**, pp. 103–104.

Alapfogalmak, az RDE-n nyugvó elemzések, a korlátozott racionalitás koncepciója.

5

RÉGIÓNK SZOCIOLÓGIÁJÁRÓL = Replika **1992/1–2**, pp. 1–30.

(Tanulmányok):

Csepeli György–Wessely Anna: *A közép-európai szociológia kognitív esélye*. Ford.: Balog Iván, pp. 1–7. Hozzászólások uo., pp. 8–30. (Ua. angolul: Replika **1996. Special Issue**).

Csepeli–Wessely vitaindítója a közép-európai térség társadalomtudományi értelmisége számára a kontinens két része közötti tolmácsszerep felvállalásának lehetőségét érinti.

Róbert Péter (szociológus): *A közép-európai szociológia változatai és a versenyképesség*. Gondolatok Csepeli György és Wessely Anna írása ürügyén, pp. 8–14.

Gerő András: *A tolmácsokról*. pp. 15–17.

Pléh Csaba: *Kognitív esélyek vagy kognitív feladatok*. Hozzászólás Csepeli György és Wessely Anna tanulmányához, pp. 18–20.

Gábor Kálmán–Balog Iván–Matuz Norbert: *A „közös nevezőben”: az Ikszek?* pp. 21–25.

Hadas Miklós: *Pegazus és Rosinante*. Töredékes reflexiók Csepeli György és Wessely Anna írása kapcsán, pp. 26–30.

6

Repertórium 1990–2002 = Replika **2002/47–48**, pp. 227–276.

A Replika cikkeinek repertórium a 1990–2002 között.

7

Szántó Zoltán: *A racionális döntések normatív elmélete és a pozitív társadalomkutatás*. Hozzászólás Róna-Tas Ákos: *A racionális döntések elmélete a szociológiában* című cikkéhez = Replika **1992/1–2**, pp. 116–118.

Róna-Tas Ákos cikke (Replika **1991/4**).

8

Takács Géza: *Változatok a szociológiára* = Replika **1990/1**, pp. 31–37.

(Hozzászólások):

Kulcsár Kálmán: *Replika a replikára* = Replika **1990/1**, pp. 37–40.

Ferge Zsuzsa néhány soros válasza uo., pp. 37–40.

9

Tíz év – Repertórium = **Replika 1999/38**, pp. 197–259.

A Replika cikkeinek repertórium a 1990–1999 között. Az összeállítás a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Szociológiai dokumentációs osztályának adatbázisa alapján készült. A Replika addigi munkatársainak listája.

10

Touraine, Alain: *A tárgy és a módszer*. Ford.: Illés Márta–Bajomi Iván = Replika **1991/1**, pp. 80–89.

A szerző könyveinek válogatott bibliográfiája: pp. 106–107.

11

VITA RÉGIÓNK SZOCIOLÓGIÁJÁNAK ESÉLYEIRŐL = Replika **1993/9–10**, pp. 63–85.

A Replika **1992/1–2**, számában elkezdett vita folytatása.

(Tanulmányok):

Moksony Ferenc: Hozzászólás Csepeli György és Wessely Anna „*A közép-európai szociológia kognitív esélye*” című tanulmányához. pp. 64–71.

Wessely Anna: *Válasz helyett.* pp. 72–74.

Viszontválasz Moksony Ferenc hozzászólására.

Léderer Pál (szociológus): *Mit érdekelne engem a tudomány maga?* pp. 75–81.

A szerző főként Róbert Péter és Hadas Miklós hozzászólására (Replika 1992/1–2.) reagál.

Hadas Miklós: *A credo kontextusa.* (Válasz Léderer Pálnak) pp. 82–85.

12

Wacquant, Loic J. D.: *A reflexív szociológia felé.* Műhelybeszélgetés Pierre Bourdieu-vel. Ford.: Kálmán C. György = Replika 1990/1. pp. 51–76. és pp. 68–76.

A cikkben belül bibliográfiai segítség a Bourdieu műveiben való eligazodáshoz. Függelékben:

Bibliográfia Bourdieu írásairól. pp. 68–76.

A.01 A szociológia módszerei. Kutatási technikák

13

Floppymelléklet = Replika 1994/15–16.

STATOR adatbázis-kezelő (gondolatorientált szoftver demo változata) – Kisebbségi cikkhez SPSS systemfile-ok. – Az internetről a cyberspace-re és a feminizmusra vonatkozó tanulmányok szövege. (Szerzők: **Jacobson**, John E.; **Couey**, Anna; **Young**, Jeffrey R.) (A floppy teljes anyaga megtalálható az ABCD Interaktív Magazin CD-lemezén – 1995. nyár.)

14

Floppymelléklet = Replika 1995/19–20.

A floppyn a TÁRKI adatgyűjteményéből válogatott Életmód-file található. (A floppy teljes anyaga megtalálható az ABCD Interaktív Magazin CD lemezén – 1995 nyár.)

15

MÉRHETŐ-E A TÁRSADALOM? = Replika 1994/13–14. pp. 199–231.

(Tanulmányok):

Léderer Pál (szociológus): *Az a kétes megbízhatóság...* pp. 201–213.

Vitaindító a Mérhető-e a társadalom? c. vitához.

Somlai Péter: *A „Léderer-tézis” bírálata, avagy a hazaküldött zongorahangoló esete.* pp. 214–219.

Róbert Péter (szociológus): *Kétes megbízhatóság – adatokban és egymásban.* Hozzászólás Léderer Pál cikkéhez, pp. 220–231.

16

Nagy András–Örkény Antal: *Adatjáték–Data quiz.* = Replika 1995/19–20. pp. 227–228.

Bevezetés a floppymelléklethez, amelyen a TÁRKI gyűjteményéből válogatott Életmód-file található.

17

Péli Gábor: *Körkérdés a társadalomtudományi mérés természetéről.* Közreműk.: **Léderer Pál** (szociológus)–**Róna-Tas Ákos**–**Rudas Tamás**–**Krémer Balázs**–**Szegedi Péter** = Replika 1991/2–3. pp. 30–62.

(Hozzászólás):

Péli Gábor: *Reflexiók a méréselméleti körkérdésre* = Replika 1991/2–3. pp. 63–67.

A.02 A szociológia tudományszervezési kérdései. A szociológia oktatása. Konferenciák

18

Akadémiai fokozattal rendelkező szociológusok a TMB nyilvántartása szerint = **Replika 1990/1.** pp. 101–108.
Akadémikusok, nagydoktori fokozattal rendelkezők és kandidátusok neve évről-évre, 1989-ig.

19

Cseh-Szombathy László: A szociológiai OTKA-pályázatok elbírálásáról = **Replika 1991/2–3.** pp. 176–192.

20

Díjnyeres TDK-dolgozatok = **Replika 1990/2.** pp. 137–142.
A Bp.-i Közgazd. Egy. TDK-konferenciájának 4 szekciójáról.

21

Floppymelléklet = **Replika 1993/11–12.**
Fractint 16.11. (fraktálgeneráló program); Zen and the Art of Internet (Guide); konferenciafelhívások; Directory of Scholarly Electronic Conference – tudományos levelezési listák, e-folyóiratok teljes katalógusa.

22

Floppymelléklet. Közreműk.: Baudrillard, Jean – és mtsai. = **Replika 1994/13–14.**
Az internetről levdászott anyagok: **Feyerabend** halála a hálózaton. – **J. Baudrillard:** Thawing of the East. – Internet Users's Glossary. – InterNic Directory of Directories. – Gutenberg Project (A 10 000 legolvasottabb könyv). – Az UNIVERZUM könyvesbolt katalógusa. – Konferenciafelhívások. (A floppy teljes anyaga megtalálható az ABCD Interaktív Magazin CD-lemezén – 1995. nyár.)

23

Floppymelléklet. Közreműk.: Debord, Guy–Bornstein, Kate–Young, Jeffrey R.–Hauben, Ronda–Hauben, Michael – és mtsai. = **Replika 1995/17–18.**
Az internetről levdászott anyagok: Social Science Japan Online, Electronic Journal of Sociology, Electronic Journal of Virtual Culture c. hálózati lapok bemutatása; Guy Debord: The Society of the Spectacle; Írások a popkultúráról; Interjú Kate Bornsteinnel, az A Transgender Transsexual Postmodern szerzőjével; Jeffrey R. Young: Textuality in Cyberspace: Muds and Written Experience; Ronda Hauben–Michael Hauben: The Netizens and the Wonderful World of the NET: an Anthology.

24

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár szolgáltatásai = **Replika 1990/1.** pp. 109–110.
A Szociológiai Dokumentációs Osztály számítógépes szolgáltatásai.

25

Hazai szociológiai kutatások = **Replika 1990/2.** pp. 131–136.
BKE Szociol. tanszék; ELTE Szociol. és Szociálpol. Int.; OTKA; MTA Szociol. Kut. Int.; TÁRKI folyamatban lévő kutatások felsorolása a kutatásvezető nevével.

26

Hazai szociológiai kutatások = Replika **1991/1.** pp. 120–128.

BUVÁTI Városépítési Kut. Önálló Osztály; JPTE ÁJK Szociol. tanszék; Kulturinnov; M. Közvéleménykut. Int.; MTA Kutatás- és Szervezelelemző Int.; MTA Regionális Kut. Központja Regionális Tudományos osztály; Művelődéskut. Int.; Oktatáskut. Int.; POTE Orvosi Szociol. Cso.; SOTE TTI Orvosi szociológiai Osztály és Kut. csoport; VÁTI.

27

Javorniczky István: *Benyomások és kitérések egy konferencia apropóján.* Az ELTE Szociológiai Intézet 20 éves fennállásának évfordulójára rendezett konferenciáról. (Budapest, 1989. december 6–7.) = Replika **1990/1.** pp. 48–50.

28

Kelemen Gábor (szociológus): E-rovat. Bemutakozás = Replika **1993/11–12.** pp. 279–281.

Hálózati alapismeretek, e-mail- és internetismeretek. Információk a számítógépes szakmai kommunikáció lehetőségeiről. Az induló rovat céljainak ismertetése.

29

A magyar szociológia intézményesüléséről = Replika **1992/1–2.** pp. 31–61.

Előzmény: A magyar szociológia professzionalizálódása. Replika **1991/2–3.**

(Tanulmányok):

Gábor Kálmán: *A magyar szociológia intézményesüléséről.* Interjú Huszár Tiborral, pp. 31–47.

Dokumentumok, pp. 48–61.

Az MSZMP KB Agit. Prop. Bizottságának, az MTA Szociológiai Bizottságának és az MM Marxizmus–leninizmus Oktatási Főosztályának a magyar szociológia intézményesülésével kapcsolatos dokumentumai.

30

A Magyar Szociológiai Társaság 1990. évi kongresszusa = Replika **1991/1.** pp. 109–113.

31

A Magyar Szociológiai Társaság elvi nyilatkozata a Társaság megújulásáról = Replika **1990/1.** pp. 86–87.

32

Matuz Norbert: *Egy szociológiai vándorgyűlés anatómiája, avagy miért nem szeretnék szociológus lenni?* = Replika **1991/1.** pp. 115–119.

Gunyoros hangú beszámoló az MSZT 1990. évi konferenciájáról.

33

Megalakult az Andorka Rudolf Társadalomtudományi Társaság = Replika **1998/29.** pp. 150.

34

Az MTA Könyvtára szolgáltatásai = Replika **1990/2.** pp. 144.

35

Nagy Katalin, S.: *A [huszadik] XX. Társadalomtudományi Szekció munkájáról s ezen belül kiemelten a szociológia alszekcióról.* = Replika **1991/4.** pp. 109–113.

36

Repertórium 1990. 1.–11–12 = Replika 1994/13–14. pp. 268–273.

37

Repertórium 1990. 1.–13–14 = Replika 1994/15–16. pp. 315–321.

38

Repertórium 1990. 1.–1992. 1–2. = Replika 1993/9–10. pp. 181–190.

39

Repertórium 1990–1996 = Replika 1997/25. pp. 195–204.

40

Repertórium 1990–1997 = Replika 1998/29. pp. 236–245.

41

Repertórium 1990–1998 = Replika 1999/35. pp. 173–186.

42

Repertórium 1990–1999 = Replika 1999/38. pp. 199–259.

Az összeállítás a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Szociológiai dokumentációs osztályának adatbázisa alapján készült.

43

A Replika repertórium 1990. 1.–1991. 4 = Replika 1992/1–2. pp. 171–173.

44

A Replika repertórium 1990. 1.–1995/19–20 = Replika 1996/21–22. pp. 301–316.

45

Szántó András: *Hogyan tanuljunk szociológiát Amerikában?* = Replika 1991/4. pp. 105–109.

Gyakorlati tanácsok a jelentkezés, felkészülés problémáinak megoldásához.

46

[A SZOCIOLÓGIA PROFESSZIONALIZÁLÓDÁSA] = Replika 1991/2–3. pp. 68–140.

(Tanulmányok):

Kuczi Tibor: „Magánnyelv” – szociológia – közbeszéd. pp. 68–80.

A szociológia szaknyelvének és az értelmiségi nyilvánosság nyelvének kölcsönhatásai az 1960-as évektől napjainkig.

Somlai Péter: *Belebeszéd*. Gondolatok Kuczi Tibor írásáról. pp. 81–84.

Gábor Kálmán–Péli Gábor–Antal Z. László–Juhász Judit: Interjúk a szociológia professzionizálásáról. pp. 85–130.

Válaszol: Kemény István, Csepeli György, Kolosi Tamás, Cseh-Szombathy László, Tamás Pál.

Fischer György: *Kezdetben vala az ige...* pp. 131–140.

47

Szociológiai világkongresszus Madridban. Közreműk.: Tamás Pál–Andorka Rudolf–Péteri Gábor–Farkas János (tudományszociológus)–Róbert Péter (szociológus)–Tóth Olga–Némedi Dénes = Replika 1991/2–3. pp. 156–175.

48

Tájékoztató az Országgyűlési Könyvtár szolgáltatásairól = Replika 1991/1. pp. 130–131.

49

Teodorescu, Alin: *A kortárs román szociológia (1965–1985). Módszer és szervezés.* Ford.: Lőrincz József, D. = Replika 1991/2–3. pp. 141–152.

50

[Twelfth] XII. World Congress of Sociology, Madrid, Spain, July 9–13. 1990 [XII. Szociológiai Világkonferencia. Madrid.] = Replika 1990/1. pp. 91–98. Hirdetés és előzetes program.

A.1 A szociológia története. Egyes szociológusok munkássága

51

Alain Touraine könyveinek válogatott bibliográfiája = Replika 1991/1. pp. 106–107.

52

Irodalom. (Pierre Bourdieu írása, Bourdieu-ről szóló válogatott írások, egyéb hivatkozások) = Replika 1990/1. pp. 68–76.

53

MINEK A SZOCIOLOGIATÖRTÉNET? = Replika 1996/23–24. pp. 159–199.

A magyar szociológia identitásproblémái.

(Tanulmányok):

Saad József: *Magyar szociológiatörténet: minek a története?* Vázlat a magyar társadalmi-szociológiai gondolkodás 1945 előtti történetéről. pp. 161–171.

Vitaindító.

Némedi Dénes: *Minek a történet?* pp. 173–181.

A szociológiatörténet szerepe a szociológián belül, valamint a kultúra- és eszmetörténetben.

Kupa László: *Történet és identitás. Gondoljuk újra a szociológiatörténetet.* pp. 183–189.

Nagy Endre (szociológus): *Szociológiatörténet: a szociológia története.* pp. 191–199.

54

Nagy Katalin, S.: Egy hír... = Replika 1994/15–16. p. 91.

55

Némedi Dénes: *Mit kezdünk Habermasszal?* Olvasmányjegyzetek = Replika 1990/2. pp. 113–127.

A szocializmus válságjelenségei Habermas munkásságának tükrében.

56

Nyíró András: *Simmel találkozik a multimédiával.* = Replika 1993/9–10. pp. 60–61.

A Turbo Simmel c. számítógépes program hirdetése: pp. 58–60.

57

POPPER HALOTT. Szerk.: Forrai Gábor = Replika 1995/17–18. pp. 5–86.

(Tanulmányok):

Forrai Gábor: *Karl Popper (1902–1994)* pp. 7–19.

Függelékben: Popper Magyarországon. Bibliográfia: Popper magyarul, Popperről magyarul.
Popper, Karl R.: *A tudományos felfedezés logikája*. (részletek). Ford.: Szegedi Péter. pp. 21–43.
Popper, Karl R.: *Igazság, racionalitás és a tudományos tudás gyarapodása*. Ford.: Laki János. pp. 45–66.
Pléh Csaba: *Popper és a pszichológia*. pp. 67–86.

58

[SZELÉNYI IVÁN ÉLETMŰVÉRŐL] Közreműk.: **Gábor** Kálmán = Replika **1990/2**. pp. 24–83.

Bevezető: **Gábor** Kálmán.

(Tanulmányok):

Szelényi Iván: *Új osztály, állam, politika*. Tézisek életművemről a tudományok doktora fokozat elnyeréséhez. Budapest–Los Angeles, 1989. júl.–okt. pp. 24–46.

Akadémiai doktori tézisek.

Vita [Szelényi Iván életművéről a tudományok doktora fokozat elnyeréséhez. Hozzászólások] **Enyedi** György, **Kolosi** Tamás, **Szabó** Katalin, **Lengyel** György, **Juhász** Pál, **Kovách** Imre, **Hankiss** Elemér, **Bíró** Dávid opponensi véleményének részletei Szelényi Iván doktori értekezéséről. pp. 47–72.

Szelényi Iván: *Válasz a „Szocialista vállalkozók” című könyvem kritikusainak*. pp. 72–83., valamint Bence György bírálatára (BUKSZ, 1990. 1. sz.).

59

Závada Pál: *Vági Gábor* = Replika **1990/2**. pp. 3–10.

Nekrológ gyanánt Závada Pál lektori jelentése 1987-ből **Vági** Gábor: *Mezőhegyes* c. kötetéhez.

B. Társadalmi fejlődés, változás. Modernizáció

60

Gedeon Péter: *A kiszabadulás útjai és az átalakulás lehetőségei*. Beszélgetés David **Starkkal** = Replika **1992/1–2**. pp. 131–135.

Az Amerikában elismert Kelet-Európa-szakértő az átmenetről.

61

SZÜRKE ZÓNÁK. (ÖSSZEHASONLÍTOTT REGIONÁLIS MÁSSÁGOK). Szerk.: **Melegh** Attila = Replika **2001/43–44**. pp. 107–189.

Kelet-Közép-Európa és Latin-Amerika képe nyugaton.

(Tanulmányok):

Melegh Attila: *Tiltott határátlépés*. Bevezető pp. 109–112.

Mester Dóra Djamila: *Medvetánc. Oroszország angolszász sajtótükörben*. pp. 113–132.

Diplomamunka részlete. Vezető angolszász gazdasági lapok (*The Economist, Financial Times, Business Week, Wall Street Journal*) cikkei által Oroszországról, Braziliáról és a fejlett nyugati világ gazdaságáról kialakított kép.

Neumann, Iver B.: *Európa tobzoscája*. Ford.: Lothringer Mónika–Melegh Attila, pp. 133–138. Oroszország reprezentációja. Hogyan illik Oroszország az európai identitásba?

Dancsi Katalin: *Kelet–Nyugat fogságában: Közép-Európa helye szövegek térképén*. pp. 139–155. Közép-Európa-vita az 1980-as években a közép-európai és a nyugati értelmiség körében. Három, vitát formáló tanulmány elemzése, melyek szerzői: Hanák Péter, George Schöpflin és Timothy Garton Ash.

- Várhegyi Vera:** *Kettős kötés.* Latin-Amerika reprezentációi angol, francia, illetve portugál és spanyol nyelvű enciklopédiákban. pp. 157–170.
Szócikkekben megjelenő, Latin-Amerikához kapcsolódó fogalmak, kifejezések.
- Karnoouh, Claude:** *Kelet-Európa a kiábrándulás idején.* (A kommunizmus bukásától az elharmadikvilágosodásig.) Ford.: Németh Orsolya, pp. 171–189.

B.01 Jövőkutatás, előrejelzés, tervezés

62

- KÁOSZ [ÉS] & DETERMINIZMUS = Replika 1993/11–12.** pp. 1–49.
A cikksorozat tanulmányai több helyütt érintik a *Láttuk-e, hogy jön?* c. kötet (Bp., T-Twins, 1991.) írásainak megállapításait.
(Tanulmányok):
- Fokasz Nikosz:** *Láthatjuk-e, ha jön?* pp. 2–21.
Vitaindító. A TÁRKI *Mérés a társadalomtudományokban* c. OTKA-kutatás keretében.
- Fehér Márta:** *Miért nem láttuk, hogy jön?* (Fokasz Nikosz tanulmányához), pp. 22–25.
- Péli Gábor:** *Borul-e a bili?* pp. 26–31.
- Léderer Pál** (szociológus): *Hogyan hajózzunk a Vörös-tengeren?* Tűnődés a metaforák hasznáról és használatáról. pp. 32–42.
- Boszonyi Károly:** *Megérthetjük-e, hogy miért jött?* Magyarázat, holizmus, önszervezés, előrejelzés. pp. 43–49.
A TÁRKI *Mérés a társadalomtudományokban* c. OTKA-kutatás résztanulmánya.

B.02 Társadalomtörténet, történelem

63

- AZ OROSZ TÖRTÉNELMI FEJLŐDÉS KÜLÖNÖSSÉGE. (A HELY SZELLEME)** Szerk.:
Bíró Zoltán, Sz. = Replika 1995/19–20. pp. 91–177.
(Tanulmányok):
- Bíró Zoltán, Sz.:** *Az orosz történelmi fejlődés különössége: rivális koncepciók és az önreflexió hagyományai.* pp. 93–102.
- Janov, Alekszandr:** *Az „orosz despotizmus” három arca.* Ford.: Hetényi Zsuzsa, pp. 103–121.
A „tatár”, a „bizánci” és a „patrimoniális” uralomról.
- Ahiefer, Alekszandr Szamojlovics:** *Oroszország: megosztott civilizáció.* Ford.: Kiss Ilona, pp. 123–138.
- Groys, Boris:** *Az orosz nemzeti identitás keresése.* Ford.: Patkós Éva, pp. 139–148.
„Oroszország és a Nyugat” kapcsolata – mint az orosz filozófiai hagyomány, az orosz irodalom és általában az orosz kultúra központi kérdése a XIX. századtól máig.
- Walicki, Andrzej:** *A forradalom előtti Oroszország szellemi tradíciói.* Ford.: Páll Erna, pp. 149–163.
- Krausz Tamás:** *Az orosz sajtószerűség ideológiáiról.* pp. 165–177.

64

- A ROMÁN TÖRTÉNETÍRÁS KIHÍVÁSAI.** Szerk.: **Iordachi, Constantin–Trencsényi Balázs = Replika 2000/41–42.** pp. 163–261.
(Tanulmányok):
- Iordachi, Constantin–Trencsényi Balázs:** *A megújulás esélyei: a román történetírás tíz éve*

(1989–1999). pp. 165–194.

Antohi, Sorin: *Román és a román stigma. Az identitás radikális meghatározásai*. Ford.: Kiss-Pál Klára, pp. 195–216.

Emil Cioran (1911–1995), román származású író, esszéista.

Mitu, Sorin: *Az erdélyi románok nemzeti és felekezeti identitása a modern kor kezdetén*. Ford.: Katona Zsuzsanna, pp. 217–237.

Iordachi, Constantin: „A románok Kaliforniája”: a román határ kiterjesztése Észak-Dobruzdzában, 1878–1913. Ford.: Kulcsár Dalma–Bicskei Éva, pp. 239–261.

Észak-Dobrudzsa integrációja Romániába, mint az egységes román nemzetállam megteremtésének második lépése.

B.1 Tudományos-technikai fejlődés. Mikroelektronika és társadalom

65

Ropolyi László: *A társadalom a számítógépekben*. = Replika 1999/35. pp. 155–171.

A számítógépek, ill. a számítógép-hálózatok építési és működési elveiben megjelenő társadalmi viszonyokról. (Előadás a számítógép-filozófiai munkacsoport összejövetelén.)

B.2 Fejlődő országok, harmadik világ

66

A HELY SZELLEME: AZ ANDOK. Szerk.: **Letenyei** László = Replika 1998/29. pp. 81–149. (Tanulmányok):

Letenyei László: *Etnikum és hatalom az Andokban*. pp. 83–95.

Ajánló válogatás a magyar nyelven hozzáférhető Andok témájú szakirodalomról: pp. 93–95.

Guerrero, Andrés: *Indián alanyokból etnikai állampolgárok. Az 1961-es tüntetéstől az 1990-es felkelésig*. Ford.: Schiller Katalin, pp. 97–104.

Degregori, Carlos Ivan: *Etnikai identitás, társadalmi mozgalmak és politikai szerepvállalás Peruban*. Ford.: Aranyos Eszter, pp. 105–116.

Albó, Xavier: *Khitiptxansa? Kik vagyunk? Helybeliségen alapuló identitás, etnikai identitás és osztálytudat az ajmaráknál*. Ford.: Pesovár Zsófia, pp. 117–127.

A bolíviai, perui indián népcsoportnál. A társadalmi, etnikai és földrajzi identitás összefüggése.

Estenssoro, Juan Carlos: *Modernizmus, esztétika, zene és ünnep. Hogyan változott meg az elit attitűdje a népi kultúrával szemben? Peru, 1750–1850*. Ford.: Varga Beáta, pp. 129–137.

Lomnitz, Larissa Adler: „Komaság”. *Kölcsönös szívességek rendszere a chilei városi közeposztályban*. Ford.: Bartha Attila, pp. 139–149.

C Társadalmi struktúra, rétegződés, mobilitás. Egyenlőség, egyenlőtlenség. Társadalmi rendszer. Az elit általában

67

Andorka Rudolf: *Hozzászólás a struktúra- és rétegződéskutatások vitájához a Replikában*. = Replika 1990/2. pp. 11–17.

Hadas Miklós és Nagy Endre cikke a Replika 1990/1-es számában jelent meg.

68

Bíró A. Zoltán: *Valami történet. Szempontok a romániai magyar elit tagolódásának értelmezéséhez* = Replika **1993/11–12.** pp. 52–69.

69

ÉLETÚTKUTATÁS. Közreműk.: **Mayer, Karl Ulrich** = Replika **1993/9–10.** pp. 109–186.

Utószó: Karl Ulrich Mayer: pp. 178–180. Összevont irodalomjegyzék: pp. 181–186.

(Tanulmányok):

Mayer, Karl Ulrich: *Életutak és társadalmi változás. Megjegyzések egy kutatási programhoz.* Ford.: Takács Géza, pp. 110–118.

Mayer, K. U.–Huinink, J.: *Életkori, periódus- és kohorszhatások az életútelelemzésben, avagy: vizslát, Lexis?* Ford.: Török Emőke, pp. 119–134.

A Lexis-diagram az egyszemélyes életfolyamatok ábrázolására szolgál.

Mayer, Karl Ulrich–Carroll, Glenn R.: *Foglalkozások és osztályok: a szakmai mobilitás strukturális korlátai.* Ford.: Egely Gergely, pp. 135–160.

Kohli, Martin: *A foglalkozási életút intézményesülése és individualizálódása.* pp. 161–177.

70

Hadas Miklós: *Marxizmus és makroszociológia. (Kritikai adalékok két évtized hazai struktúrakutásaihoz)* = Replika **1990/1.** pp. 3–15.

(Hozzászólások):

Hegedűs András–Ferge Zsuzsa–Kolosi Tamás: [Válasz *Hadas Miklós: Marxizmus és makroszociológia* című tanulmányára] = Replika **1990/1.** pp. 16–18.

71

Léderer Pál (szociológus): *A módszertan csapdái* = Replika **1991/2–3.** pp. 18–29.

A magyar társadalmi mobilitás kutatásának módszertani hibái.

72

Nagy Endre (szociológus): *A skizma összefoldozása. (Osztály/struktúra vagy rétegződés?)* = Replika **1990/1.** pp. 19–28.

Kolosi Tamás társadalmi struktúrára és rétegződésre vonatkozó megállapításainak bírálata.

(Hozzászólás):

Kolosi Tamás: [Válasz *Nagy Endre: A skizma összefoldozása* című tanulmányára] = Replika **1990/1.** pp. 28–30.

Róna-Tas Ákos: *Empirikus rétegződésvizsgálat és spekulatív ideológiakritika.* Hozzászólás Kolosi Tamás és Nagy Endre vitájához = Replika **1990/2.** pp. 18–23.

73

Szántó Zoltán: *Rétegződés vagy/és struktúra?* = Replika **1991/2–3.** pp. 3–17.

Néhány társadalmi struktúra-kutatási metodológia összehasonlítása.

74

[**TÁRSADALMI STRUKTÚRA KUTATÁS**] = Replika **1991/1.** pp. 3–79.

(Tanulmányok):

Nagy Endre (szociológus): *Struktúra és ideológia. Válasz bírálóimnak.* pp. 3–13.

A szerző és Kolosi Tamás között folyó vita folytatása. Előzmények: Replika **1990/1.** és **2.** sz.

Örkény Antal: *Félúton. Megjegyzések a társadalmi mobilitás magyarországi kutatásának elmúlt két évtizedéről.* pp. 14–24.

- Andorka** Rudolf: *A magyarországi társadalmi mobilitás kutatások problémái*. Válasz Örkény Antalnak. pp. 25–33.
- Róbert** Péter (szociológus): *Félúton (de jófelé?) Hozzászólás Örkény Antal vitacikkéhez*. pp. 34–39.
- Fleck** Zoltán: *Interjú Harcsa Istvánnal a társadalmi mobilitásról*. pp. 40–46.
- Andorka** Rudolf: *Kiegészítés a mobilitásvitához*. pp. 47–48.
- Andorka** Rudolf válogatott tudományos publikációinak jegyzéke, pp. 49–54.
- Halmos** Károly: *Lengyel György: Vállalkozók, bankárok, kereskedők. A magyar gazdasági elit a 19. században és a 20. század első felében* című könyvéről, pp. 55–63.
- Lengyel** György (szociológus): *Válasz Halmos Károlynak*. pp. 64–68.
- Balog** Iván: *Tükör által homályosan*. pp. 69–72.
- Csepeli** György–**Örkény** Antal: *Az alkony. A mai magyar értelmiség ideológiai-politikai optikája a '80-as évek végén*. (1990.) c. könyve kapcsán.
- Csepeli** György: *Kritika és recepció*. Válasz Balog Ivánnak, pp. 73–75.
- Cseh-Szombathy** László: *Követendő példa: a „Kiilleszkedési zavarok” című kutatási összefoglaló*. (A kutatást vezette Somlai Péter.) pp. 76–79.
A „kiilleszkedés” kifejezés a gyermeki szoros kapcsolatból a nagyobb autonómiához vezető folyamatot jelöli.

C.2 Értelmiség, középrétegek

75

POLGÁROSODÁS. KÖRKÉRDÉS. Szerk.: **Sasfi** Csaba. Közreműk.: **Bácskai Vera–Benda Gyula–Gáspár Gabriella–Gyáni Gábor–Kósa László–Kuczi Tibor–Losonczi Ágnes–Márkus István–Niedermüller Péter–Szakolczai Árpád–Tőkész László** = Replika **1993/11–12**. pp. 71–121.

Válaszok a Replikában 1993 elején megfogalmazott körkérdésre, mely arra keresi a választ, hogy a polgárosodás kifejezés eredménnyel alkalmazható-e a társadalomtudományos kutatások terén. Bev.: Sasfi Csaba, p. 72.

76

A VÁLLALKOZÓ MÍTOSZA. Szerk.: **Sik** Endre = Replika **1994/15–16**. pp. 5–61.
(Tanulmányok):

Sik Endre: *Traktátus. A vállalkozó társadalmi szerepének demisztifikálásáról*. pp. 7–12.
Bevezető a tematikus összeállításhoz.

Baumol, William J.: *A vállalkozás produktív, improduktív és destruktív formái*. Ford.: Boross Anna, pp. 13–35.

Mars, Gerald–**Altman**, Yochanan: *Szovjet-Grúzia második gazdaságának kulturális alapjai*. Ford.: Boross Anna, pp. 37–48.
Antropológiai terepmunka egy Grúziából Izraelbe érkezett 5000 lélekszámú bevándorlóközösségben.

Birkbeck, Chris: *A kolumbiai Cali „keselyűi”*. Ford.: Kállai Tibor, pp. 49–61.

A guberálók között végzett terepmunka alapján a guberálók és a gazdaság kapcsolatáról, szegénységük okairól. Miért nem tudnak önállóan vállalkozni?

C.3 Etnikai csoportok. Nemzetiségi, vallási és egyéb kisebbségek

77

AMBIGUOUS IDENTITIES IN THE NEW EUROPE [BIZONYTALAN IDENTITÁSOK AZ ÚJ EURÓPÁBAN]. Szerk.: Hadas Miklós–Vörös Miklós = Replika 1997. Special issue. pp. 3–184.

(Tanulmányok):

Vörös Miklós–Hadas Miklós: *Representing Euroanxieties. An introduction.* [Euroaggódomak. Bevezetés] pp. 5–9.

Nemzetiségi és egyéb kisebbségek identitáspolitikái.

Silverstein, Paul A.: *French alterity. Articulating intra-national difference in the new Europe.* [Francia változatok. Nemzetben belüli különbözőségek kialakulása az új Európában.] pp. 13–35.

Gavrilis, George: *Reluctant Europeans. Negotiating Greek identity during the Macedonia crisis.* [Vonakodva európaiak. Egyezkedés a görög identitásról a macedóniai válság idején.] pp. 37–50.

Braun Róbert (1966–): *Communities in transition. Problems of constitutionalism and narrative identity in Europe.* [Változó közösségek. Az alkotmányosság és a narratív identitás problémái Európában.] pp. 51–62.

Daatland, Christer D.: *Coping with displacement. The multiple identities and strategies of the Russian-speaking population in Estonia.* [Az áttelepülés küzdelmei. Többszörös identitások és az oroszul beszélő népesség stratégiai Észtországban] pp. 63–78.

Az orosz anyanyelvű kisebbség Észtországban.

Wolff, Stefan: *Identities in transition. East Germany from the 1980s to the present.* [Változó identitások. Kelet-Németország az 1980-as évektől napjainkig.] pp. 79–92.

Takács Judit: *(Homo)sexual politics. Theory and practice.* [Homoszexuális politikák. Elmélet és gyakorlat.] pp. 93–103.

Magyarországi érdekképviseleti szervezetekről is.

Hadas Miklós: *Faces of modernity. Men in films: an European versus an American model?* [A modernitás arcai. Férfiak filmen: európai vagy amerikai modell?] pp. 171–184.

Cannes-i és Oscar-díjas filmek főhőseinek összehasonlítása: az európai és az amerikai ideál összevetése.

Živković, Marko: *Violent Highlanders and peaceful Lowlanders. Uses and abuses of ethnogeography in the Balkans from Versailles to Dayton.* [Erőszakos felföldiek és békés alföldiek. Az etnogeográfia használata és a vele való visszaélés a Balkánon Versailles-tól Daytonig.] pp. 107–119.

A Jugoszlávián belül élő felföldiek és alföldiek nemzeti karakterének különbözősége és a különbség nemzetközi értelmezése a balkáni konfliktus idején.

Erős Ferenc–Ehmann Bea: *Jewish identity in Hungary. A narrative model suggested.* [Zsidó identitás Magyarországon. Narratív modell.] pp. 121–133.

McEwan-Fujita, Emily C.: *Scottish Gaelic and social identity in contemporary Scotland.* [Skót kelták és a társadalmi identitás a mai Skóciában.] pp. 135–156.

Hansen, Kjell: *Protesting against the consequences of welfare. Emerging ethnification in marginal areas of Sweden.* [Tiltakozás a jólét következményei ellen. Kialakuló etnikai öntudat Svédország peremvidékein.] pp. 157–170.

A helyi és a regionális hovatartozás szerepe a helyi és a regionális identitás alakulásában.

78

A LONGITUDINÁLIS CIGÁNY = Replika 1995/17–18. pp. 239–294.

Előzmény: Replika 1994/15–16. Tizenkét magyarországi népcsoport számarányára és anyagi helyzetére vonatkozó társadalmi képzetokről, valamint e népcsoportokkal kapcsolatos

attitűdökről kívántak a felmérők információkat szerezni. A kérdéseket és a statisztikai táblákat l.: Replika **1994/15–16.** pp. 278–290.

(Tanulmányok):

Kovács András (szociológus): *Előítéletes projekció-e a becslés?* pp. 241–245.

A zsidósággal szembeni előítéletről, amely létszámuk becslésében is megnyilvánul. Hivatkozva az egyetemisták körében végzett felmérésre.

Lapos András (álnév): *A longitudinális cigány.* pp. 246–251.

Longitudinális felmérés a Magyar Háztartás Panelben arról, hogy kit tartanak az emberek cigánynak. A kérdezőbiztos megítélése eltérő eredményre vezet. A szerző: Sik Endre.

Lázár Guy: *A nemzeti kérdések a köztudatban.* pp. 252–259.

Társadalmi problémák rangsora 1987-ben, ill. 1991-ben végzett vizsgálatokban.

Örkény Antal: *A kisebbségek Csipkerózsika-álma és a szociológus herceg esete.* pp. 260–273.

A Magyarországon élő etnikai kisebbségek nemzeti hovatartozásának méréséről és azok értékelhetőségéről.

Róbert Péter (szociológus): *Nemzetiségi és etnikai csoportok társadalmi észlelése.* pp. 274–281.

Sik Endre: *XXXellenesség Magyarországon 1994.* pp. 282–293.

Szonda Ipsos-felmérés az idegengyűlöletről, az idegennek minősülő társadalmi csoportokról.

Tóth Judit (MTA PTI): *Hozzászólás a Nemzetiségi és etnikai csoportok társadalmi észlelése a mai Magyarországon* című kutatási programhoz. pp. 291–294.

79

Nemzetiségi és etnikai csoportok észlelése a mai Magyarországon = Replika **1994/15–16.** pp. 278–290.

A folyóirat szerkesztősége a Szonda Ipsos közreműködésével 1994 augusztusában ezerfős országos reprezentatív mintán négy kérdést tett fel. Tizenkét magyarországi népcsoport számarányára és anyagi helyzetére vonatkozó társadalmi képzetekről és e népcsoportokkal kapcsolatos attitűdökről kívántak informálódni.

C.4.1 A cigányság helyzete

80

Kertesi Gábor: *Az empirikus cigánykutatások lehetőségéről* = Replika **1998/29.** pp. 201–222.

A Ladányi–Szelényi szerzőpárosnak a *Kritika* 1997. 12. számában megjelent írásához. Az MTA Szociol. Kut. Int. 1993–1994-es felméréséről. A Ki a cigány? vitához.

81

Ladányi János–Szelényi Iván: *Még egyszer az etnikai besorolás „objektivitásáról”* = Replika **1998/30.** pp. 179–181.

Válasz Kertesi Gábor bírálatára. A vita előzménye: Ladányi János–Szelényi Iván: *Ki a cigány?* = *Kritika* 1997. 12.; Havas Gábor–Kemény István–Kertesi Gábor: *A relatív cigány a klasszifikációs küzdőtéren* = *Kritika* 1998. március; Ladányi János–Szelényi Iván: *Az etnikai besorolás objektivitásáról* = *Kritika* 1998. március; Kertesi Gábor: *Az empirikus cigánykutatások lehetőségéről* = Replika 1998. március.

82

ROMA REPREZENTÁCIÓK: KÉPVISELET ÉS MEGJELENÍTÉS. Szerk.: **Lemon, Alaina** = Replika **1996/23–24.** pp. 201–272.

(Tanulmányok):

- Lemon, Alaina:** *A romák megjelenítése és képviselete.* Bevezetés. Ford.: Vörös Miklós pp. 203–206.
A nemzetközi tudományos kutatásokba besűrűdő sztereotípiákról.
- Gheorghe, Nicolae–Acton, Thomas:** *A multikulturalitás problémái: kisebbségi, etnikai, nemzetiségi és emberi jogok.* Ford.: Kulcsár Dalma, pp. 207–218.
A különböző roma csoportokról, a roma politikáiról.
- Trumpener, Katie:** *A cigányok ideje: egy „történelem nélküli nép” a Nyugat narratíváiban.* Ford.: Örlósy Dorottya, pp. 219–241.
- Lemon, Alaina:** *Forró Vér és Fekete Gyöngy. A cigány eredetiség paradoxona a szocializmus idején és azután.* Ford.: Vörös Miklós, pp. 243–259.
A Moszkvai Roma Színház és a cigány etnikum változó reprezentációja az előadásokban.
- Lemon, Alaina–Vörös Miklós:** *Identitás és reprezentáció.* Interjú Daróczi Ágnessel és Bársony Jánossal. pp. 261–272.
Kölcsönhatás a közgondolkodásban és a tömegkommunikációban a cigányságról kialakult kép és a cigány identitástudat között.

D.1 Politikai szociológia. Politikai elméletek. Politikai és társadalmi mozgalmak. Hatalmi elit

83

- Becker, Jörg:** *Kelet-/Nyugat-Európa: partnerség vagy gyarmatosítás? Hamis kérdések és hamis válaszok.* Ford.: Steckl Anna = Replika **1999/36.** pp. 147–149.
A német egyesítés példáján. (Hozzászólásnak tekinthető a *Colonization or Partnership?* c., a Replika 1996. angol nyelvű különszámában kezdődött vitához.)

84

- Böröcz József:** *Döntés és indoklása – avagy miként szívároga a szubsztancia a formális jogba az Európai Unió keleti bővítése kapcsán.* Ford.: Kodaj Dániel = Replika **2001/43–44.** pp. 193–220.
Az EU-hoz való csatlakozási kérelmek elbírálásának kritériumai 10 ország, köztük Magyarország esetében. A függelékben táblázatos összehasonlítás.

85

- EU-BIRODALOM.** Szerk.: **Böröcz József–Kovács Melinda = Replika 2001/45–46.** pp. 21–150.
A tanulmányok szerint az Európai Unió a közép-kelet-európai országokat gyarmatként kezelő birodalmi jegyeket mutat. Az 1997-ben, 1998-ban és 1999-ben megjelent országjelentések által sugallt fejletlen Kelet–fejlett Nyugat dichotómia veszélyeiről. A tematikus blokk előzménye Böröcz József tanulmánya: *Döntés és indoklása.* Replika **2001/43–44.** pp. 193–220.
(Tanulmányok):
- Böröcz József:** *Bevezető. Birodalom, kolonialitás és az EU „keleti bővítése”.* Ford.: Kodaj Dániel, pp. 21–44.
A nyugati centrum és a keleti periféria dichotomikus szemléletének veszélyeiről és az Európai Unió gyarmatosító, birodalmi magatartásának jegyeiről.
- Engel-diMauro, Salvatore:** *A szívós nemzeti állam. NATO–EU-kapcsolatok, EU-bővítés és a Balkán újrafelosztása.* Ford.: Barabás Frigyes, pp. 45–59.
Az Európai Unió és a NATO viszonyáról. Az Európai Unió és a NATO nemzetek feletti

jellegének és a nemzeti szuverenitás ellentétének ábrázolása a koszovói háború lezárásának és Bosznia-Hercegovina segélyezésének példáján keresztül.

Kovács Melinda–Kabachnik, Peter: *A kvantitatív másság felfedezése. Az EU diskurzusa az 1997-es országvéleményekben.* Ford.: Kovács Melinda, pp. 61–88.

A fejlett Nyugat és a fejletlen Kelet dichotómiája az 1997-es tíz, EU-felvételre jelentkező országról készült országjelentésben. A függelékben az országvéleményekben előforduló diskurzuslemek összehasonlítása országonként: hiányosságok, a felvétel akadályai, romakérdés, társadalmi fejlettség, kétnyelvűség, nemi diszkrimináció.

Kovács Melinda: *Elmarasztalni vagy elhalasztani? Az EU diszkurzív stratégiái az 1998-as és 1999-es országjelentésekben.* Ford.: Kovács Melinda, pp. 89–110.

A fejlett Nyugat és a fejletlen Kelet dichotómiájának megjelenése az 1998-as és 1999-es tíz közép-kelet-európai országra vonatkozó országjelentésben.

Sher, Anna: *Európa „di-víziója”: az Európai Unió bővítése.* Ford.: Boross Anna, pp. 111–130.

A szerző Pierre Bourdieu di-vízió, megosztó vízió fogalmát használja fel az Európai Unió tagországai és a csatlakozni kívánó országok közti viszony érzékeltetésére. Az Európai Unió arculatát meghatározó politikusok (Jacques Chirac, Joschka Fischer, Romano Prodi és Günter Verheugen) beszédeinek részleteivel.

Dancsi Katalin: *A haideri retorika. Az Osztrák Szabadság Párt koloniális beszédmódja az EU-bővítés összefüggésében.* pp. 131–149.

Az Osztrák Szabadság Párt 1997-es pártprogramjának ismertetésével.

86

Habermas, Jürgen: *Márkás nacionalizmus, avagy miért helyes a német egységet a 146. törvénycikk alapján megvalósítani, vagyis arra törekedni, hogy népszavazás döntsön az új alkotmányról?* Ford.: Wessely Anna = Replika 1990/2. pp. 103–111.

87

A HELY SZELLEME. POLITIKAI KLIENTÚRA GÖRÖGORSZÁGBAN = Replika 1994/15–16. pp. 87–143.

(Tanulmányok):

Fokasz Nikosz: *Te kire szavazol?* pp. 89–104.

Az 1994-es görögországi választásokról és politikatörténeti előzményeiről.

Nicolacopoulos, Ilias: *Egy polarizált és aszimmetrikus hárompártrendszer Görögországban.* Ford.: Léderer Pál (szociológus)–Nakos, Kostas, pp. 105–107.

Tsoucalas, Konstantinos: *A politikai klientúra kérdése a 19. századi Görögországban.* Ford.: Mohay András, pp. 108–122.

Damianakos, Stathis: *A választókörzet mint „hűbértartomány”. Az 1956 és 1964 közötti választási eredmények kvantitatív elemzése Jannina megyében.* Ford.: Léderer Pál (szociológus), pp. 123–136.

A vidéki lakosság választási magatartása Görögországban.

Spanu, Kalliopi: *Választás és közigazgatás. A közigazgatási szféra klientúramechanizmusainak aktivizálása a választási küzdelmek során.* Ford.: Fokasz Nikosz, pp. 137–143.

88

HÉTKÖZNAPI ELLENÁLLÁS. Szerk.: Dessewffy Tibor = Replika 1996/23–24. pp. 69–158.

(Tanulmányok):

Dessewffy Tibor: *Az ellenállás diszkrét bája.* pp. 71–80.

James Scott munkássága és hatása a kortárs társadalomtudományra

Scott, James C.: *Erős-e a hamis tudat?* Ford.: Bodó Balázs, pp. 81–108.

A hatalomról, különös tekintettel a felszín alatti viszonyokra. A hegemonia elmélete.

Scott, James C.: *Az ellenállás hétköznapi formái.* Ford.: Bíró Judit, pp. 109–130.

A „hétköznapi ellenállás” a szerző által bevezetett fogalom, és a hatalom nélküliek passzív ellenállási formáit foglalja magába. (Történeti példákkal.)

Tilly, Charles: *Alávetés, ellenszegülés, behódolás... diskurzus.* Ford.: Bíró Judit, pp. 131–139.

James Scott lázadásról és ellenállásról alkotott nézeteinek kritikája.

Rév István: *Az atomizáció előnyei.* pp. 141–158.

A magyar parasztság túlélési stratégiái 1948-tól az 1970-es évekig.

D.2 Jogsociológia. Jogászok

89

Fleck Zoltán: *Egy hivatás emancipációja. Relatív bírói függetlenség a Kádár-korszakban* = Replika **1994/15–16.** pp. 145–177.

Függelékben: részletek a bírókkal készült interjúkból.

D.3 Katonaszociológia. Hadsereg. Katonák. Fegyveres testületek. Háború, béke

90

A HELY SZELLEME: DÉLSZLÁV ANZIKSZ. Szerk.: **Potoczki Klára.** Közreműk.: Eörsi István–Déri Miklós = Replika **1998/30.**

Eörsi István verse és esszéje Szrebrenicáról, **Déri Miklós** képei Sarajevóról. pp. 103–114.

(Tanulmányok):

Iveković, Rada–Jovanović, Biljana–Krese, Maruša–Lazić, Radmila: „*Minden Egész eltört...*” *Négy irónő-barátnő levelezése a délszláv háború idejéből.* Ford.: Potoczki Klára, pp. 117–176.

Részletek a Belgrádban 1994-ben kiadott levelekből, naplórészletekből, beszédekből, rádió-interjúkból összeáll. könyvből. (Ua. németül: *Briefe von Frauen über Krieg und Nationalismus.* Frankfurt am Main, Suhrkamp, 1993.)

D.4 Tudományszociológia, tudományszervezés. Tudományos kutatók

91

Alatas, Syed Farid: *A társadalomtudományok gyarmatosítása és a tudományos függőség struktúrája.*

Ford.: Boross Anna = Replika **1999/38.** pp. 163–179.

Hozzászólás a *Colonization or Partnership?* c. angol nyelvű különszámában megkezdett vitához (**1996. Special Issue**).

92

Bándy Sándor–Long, Jancis: *A forradalom főpróbája?* = Replika **2000/ 41–42.** pp. 265–283.

Kerékyártó Elemér: *A karácsonyista ideológia bírálatához* című kandidátusi értekezésének 1956. szeptemberi vitája nem a papírforma szerint alakult, megelőlegezve az 56-os forradalom szellemiségét.

93

BÚCSÚ THOMAS KUHN TÓL. Szerk.: **Forrai Gábor** = Replika **1997/27.** pp. 21–80.

Thomas Kuhn filozófus (1922–1996).

(Tanulmányok):

Forrai Gábor: *Erős inkommensurabilitás?* pp. 23–28.

- A tudományos paradigmák összemérhetetlenségéről.
Fehér Márta: *A paradigmától a lexikonig...* Thomas S. Kuhn harmincöt év után. pp. 29–36.
 Az inkommenzurabilitás-probléma (azaz a tudományos paradigmák összemérhetetlensége) Thomas S. Kuhn munkásságában.
Laki János: *Az úrhajósok, az etnográfus meg a történész. A „Könyv utáni” Kuhn.* pp. 37–49.
 A tudományos paradigmák nyelvi-fogalmi összemérhetetlenségéről.
Jakab Zoltán: *Szemlélet és elvonatkoztatás: mit sugall a paradigma fogalma a tudás természetéről.* pp. 51–57.
 Tudás, észlelés és a paradigmák pszichológiai nézőpontból. Thomas S. Kuhn munkásságáról.
Hronszky Imre: *Vannak-e „technológiai paradigmák”?* pp. 59–67.
 Hozzászólás Thomas S. Kuhn paradigmakonceptiójához.
Martinás Katalin: *A termodinamika paradigmaváltásai és paradigmái.* pp. 69–73.
Békés Vera: *Kuhn modellje és a tudománytörténet-írás.* pp. 75–80.
 A kuhni paradigmaelmélet tudománytörténeti és tudományfilozófiai végiggondolásáról és a tudománytörténet-írás megújításának szükségességéről.

94

- COLONIZATION OR PARTNERSHIP? EASTERN EUROPE AND WESTERN SOCIAL SCIENCES [*Gyarmatosítás vagy együttműködés? Kelet-Európa és a nyugati társadalomtudományok*]. Szerk.: **Hadas Miklós–Vörös Miklós** = Replika 1996. Special Issue. pp. 3–152.
 (Tanulmányok):
Wessely Anna–Csepeli György: *The Cognitive Chance of Central European Sociology.* [A közép-európai szociológia kognitív esélye.] pp. 11–19.
 Ua. magyarul: Replika 1992/1–2.
Cahalen, Deborah J.: *What Stalin and Reagan Told us to Think. The Reproduction of the Cold War Paradigm in American Academia.* [Amit Sztálin és Reagan szerint gondolnunk kellett. A hidegháborús paradigma reprodukciója az amerikai akadémián.] pp. 21–26.
Kideckel, David A.: *What’s in a Name? The Persistence of East Europe as Conceptual Category.* [Mit takar egy elnevezés? Kelet-Európa mint fogalmi kategória folytonossága.] pp. 27–32.
 A „nyugati” és a „keleti” fogalma.
Lengyel György (szociológus): *Economic Sociology in East-Central Europe. Trends and Challenges.* [Gazdaságszociológia Kelet-Közép-Európában. Trendek és kihívások.] pp. 35–51.
Kuczai Tibor: *The Split Sociological Mind in East-European Societies. Comments on György Lengyel’s Article.* [A meghasadt szociológiai gondolkodás a kelet-európai társadalmakban.] pp. 53–57.
Hadas Miklós: *Bartók, the Scientist.* [Bartók, a természettudós.] pp. 59–71.
 Ua. magyarul: Replika 1998/33–34.
Gal, Susan: *Feminism and Civil Society.* [Feminizmus és civil társadalom.] pp. 75–81.
 A kelet-európai feminizmus csirái.
Neményi Mária: *The Social Construction of Women’s Roles in Hungary.* [A női szerepek társadalmi konstrukciója Magyarországon.] pp. 83–89.
 A női szerepek ambivalens megítélése a rendszerváltás előtt és után.
Šiklová, Jiřina: *Different Region, Different Women: Why Feminism isn’t Successful in Czech Republic.* [Más régió, más nők. Miért nem sikeres a feminizmus a Cseh Köztársaságban?]. Ford.: Altshuler, David, pp. 91–95.
Smejkalová, Jiřina: *On the Road: Smuggling Feminism Across the Post-Iron Curtain.* [Útközben. A feminizmus átcsempézése a volt szocialista országokba.] pp. 97–102.
Nicolaescu, Mădălina: *Utopian Desires and Western Representations of Feminity.* [Utópista vágyak

és a női nem nyugati megjelenítései.] pp. 103–108.

A női magazinok a nyugati nőideált tükrözik.

Csepeli György–Örkény Antal–Scheppele, Kim Lane: *Acquired Immune Deficiency Syndrome in Social Science in Eastern Europe. The Colonization of East European Social Science.* [Szerzett immunhiány-szindróma a társadalomtudományban Kelet-Európában. A kelet-európai társadalomtudomány gyarmatosítása.] pp. 111–123.

A nyugati szakemberek lehetőségei a társadalomtudományi kutatásban Kelet-Európában. (L. még: *Social research* 1996. 2., Magyarul Kim Lane Scheppele reflexiójával együtt: Replika **1998/33–34.**)

Andorka Rudolf: *The Uses of International Cooperation in the Social Sciences. Comments on the Article by Csepeli–Örkény–Scheppele.* [A nemzetközi társadalomtudományos együttműködés előnyei. Kommentár a Csepeli–Örkény–Scheppele-tanulmányhoz.] pp. 125–128.

Ua. magyarul: Replika **1999/36.**

Kusá, Zuzana: The immune deficiency – acquired or inherited? Comments on Csepeli–Örkény–Scheppele: Acquired immune deficiency syndrome in social science in Eastern Europe. [Immunhiány – szerzett vagy öröklött? Megjegyzések Csepeli–Örkény–Scheppele: Szerzett immunhiány-szindróma a társadalomtudományban Kelet-Európában c. cikkéhez] pp. 129–135.

Ua. magyarul: Replika **1998/33–34.**

Lemon, Alaina–Altshuler, David: *Whose Social Science is Colonized? Response to „AIDS in Social Science in Eastern Europe”.* [Kinek a társadalomtudományát gyarmatosították? Válasz az „AIDS a kelet-európai társadalomtudományban” c. cikkre.] pp. 137–141.

Ua. magyarul: Replika **1998/33–34.**

Csepeli György–Örkény Antal–Scheppele, Kim Lane: *Response to Our Critics (and to Our Supporters).* [Válasz kritikusainknak és támogatóinknak.] pp. 143–151.

A vita lezárása. (Ua. magyarul: Replika **1993/33–34.**)

95

Congdon, Lee: *Bűn és büntetlenség. Az ismeretlen Lakatos Imre.* = Replika **1998/29.** pp. 7–23.

Lakatos életútja, politikai működése. Előzmény: Replika **1996/23–24.**

(Hozzászólás):

Mihályi Gábor: *Egy életkudarc története* = Replika **1998/30.** pp. 103–114.

Életrajzi adalék Lakatos Imre pályájához Lee Congdon róla írt életrajza kapcsán. (Lásd Replika **1998/29.**)

96

Dyson, Esther: *A szellemi érték.* Ford.: Ivacs Ágnes = Replika **1996/21–22.** pp. 277–286.

Részlet. Az e-rovatban megjelent internet és szerzői jog kapcsolatáról szóló cikkekhez.

97

FEYERABEND HALOTT. Szerk.: **Forrai Gábor** = Replika **1994/13–14.** pp. 5–42.

(Tanulmányok):

Forrai Gábor: *Paul Feyerabend (1924–1994).* pp. 7–13.

Feyerabend, Paul: *Hogyan védjük meg a társadalmat a tudománytól?* Ford.: Boross Anna, pp. 15–25.

Feyerabend, Paul: *A tudomány egy szabad társadalomban* (részlet). Ford.: Csákó Gabriella, pp. 27–31.

Feyerabend, Paul: *A módszer ellen.* Ford.: Surányi László, pp. 33–36.

Rapolyi László: *Tudomány egy posztmodern társadalomban.* pp. 37–42.

Langer, Josef: *Colonization or Partnership? Megjegyzések a Replika különszámához.* Ford.: Steckl Anna = Replika **1999/35.** pp. 145–148.
Hozzászólás a Replika azonos című 1996-os angol nyelvű különszámához. (Megj. még: Sozialwissenschaften in Osteuropa. IZ Newsletter 1998. szept.)

Mirszkaja, E. Z.: *Az átalakulás fájdalmas folyamata: mit várunk a nemzetközi együttműködéstől?* Ford.: Steckl Anna = Replika **1999/35.** pp. 149–151.
A kelet-európai, ill. az orosz tudomány helyzete a rendszerváltás után. Vita a Replika 1996-os, *Colonization or Partnership* c., angol nyelvű különszámával. (Megj. még: Sozialwissenschaften in Osteuropa. IZ Newsletter. 1998. szept.)

RACIONÁLIS-E A TUDOMÁNY? Szerk.: **Forrai Gábor** = Replika **1996/23–24.** pp. 5–67.

Lakatos Imre tudományfilozófus emlékére.

(Tanulmányok):

Forrai Gábor: *Lakatos Imre tudományfilozófiája: vázlat.* pp. 7–17.

Margitay Tihamér: *Racionalitás és objektivitás.* pp. 19–24.

L. I. munkásságának összevetése a tudományelmélet nagy alakjaival.

Kiss Olga: *Lakatos Imre matematika-filozófiája.* pp. 25–38.

Palló Gábor: *Párhuzamok és metszéspontok. Lakatos Imre és Polányi Mihály.* pp. 39–50.

Lakatos Imre: *Toulmin megértése.* pp. 51–67.

Toulmin, Stephen: *Az emberi megértés* c. művének kritikája.

Steiner, Helmut: *Kommentár Csepeli György, Örkény Antal és Kim Lane Scheppel: Acquired Immune Deficiency Syndrome in Social Science in Eastern Europe* című írásához. Ford.: Steckl Anna = Replika **1999/36.** pp. 151–154.

Előzm.: Replika **1996. Special Issue.**

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOK HERMENEUTIKÁJA. Szerk.: Schwendtner Tibor = Replika **2000/41–42.** pp. 105–161.

(Tanulmányok):

Schwendtner Tibor: *A természettudományok hermeneutikája.* Bevezető. pp. 105–114.

Kiss Olga: *Irányzatok a mai tudományhermeneutikában.* pp. 115–124.

Ropolyi László: *A tudomány a „szociális-élet-világban”.* A tudományfilozófia hermeneutikai és szociálkonstruktivista szemléletmódjainak összevetése. pp. 125–138.

A tudományfilozófia hét jellegzetessége, irányzatai és képviselői.

Schwendtner Tibor: *Thomas Kuhn és a hermeneutika.* pp. 139–148.

Hermeneutikai előfeltevések, amelyek meghatározták Thomas Kuhn gondolkodásmódját.

Székely László (filozófus): *A természettudományok hermeneutikája és a tudománytörténet.* pp. 149–161.

Hermeneutikai megközelítésű tudománytörténetek bemutatása.

A TUDOMÁNY GYARMATOSÍTÁSA? = Replika **1998/33–34**, pp. 19–74.

A cikksorozat részben a Replika 1996-os „Colonization or Partnership? Eastern Europe and Western Social Sciences” c. angol nyelvű számában megjelent írások magyar fordításait tartalmazza. Előzménynek tekinthető a Replika **1992/1–2**. számában megkezdett vita.

(Tanulmányok):

Hadas Miklós: *Bartók, a természettudós*. pp. 21–33.

Hozzászólás a vitához. Értelmiség és szakértelmiség, kelet-európai és nyugati, ill. poszt-szocialista és fejlődő országokbeli értelmiségi szerepek összehasonlítása. A négy legnagyobb magyar zeneszerző mint modell „a félperifériabeli nemzeti művészetek modernizálására”, példájuk a társadalomtudósok számára. (Ua. angolul: Replika **1996. Special Issue**).

Csepeli György–Örkény Antal–Scheppelle, Kim Lane: *Kelet és Nyugat között. A kelet-európai társadalomtudomány szerzett immunhiányos betegségének tünetei*. Ford.: Csepeli György, pp. 35–48.

A Csepeli–Örkény szerzőpáros szövegét részenként kommentálja Scheppelle: Válasz: Wessely Anna–Csepeli György: A közép-európai szociológia kognitív esélye c. cikkére = Replika **1992/1–2**. Angolul megj.: *The Colonization of Eastern European Social Science = Social Research* 1996. vol. 63. 2., ua. magyarul: *Közgazdasági Szemle*, 1998. 3.

Andorka Rudolf: *A nemzetközi társadalomtudományos együttműködés előnyei*. pp. 49–52.

Kusá, Zuzana: *Szerzett vagy öröklött immunhiány?* Ford.: Boross Anna, pp. 53–59.

Lemon, Alaina–Althuler, David: *Kinek a társadalomtudományát gyarmatosították?* Ford.: Boross Anna, pp. 61–65.

Csepeli György–Örkény Antal–Scheppelle, Kim Lane: *Válasz bírálóinknak (és támogatóinknak)*. Ford.: Boross Anna, pp. 67–74.

A szerzők „Kelet és Nyugat között...” c. tanulmánya által elindított vita lezárása.

E Településszociológia. Tér és társadalom. Humánökológia. Regionális kutatások. Agglomeráció. Helyi társadalom. Településtörténet

Cowen, Harry: *Vita Nagy-Britanniában a lokalitáskutatásról*. Ford.: Balog Iván = Replika **1992/1–2**. pp. 119–130.

Kitekintéssel a magyarországi rendszerváltásra.

A HATÁR: MÍTOSZ, VAGY TÁRSADALMI TÉNY? = Replika **2002/47–48**. pp. 115–171.
(Tanulmányok):

Donnan, Hastings–Wilson, Thomas M.: *Határok és antropológia Európában*. pp. 117–131.

Az állam és a nemzet fogalmának változása Európában antropológiai megközelítésben.

Böröcz József: *A határ: társadalmi tény*. pp. 133–142.

A határ fogalma a szociológiában. Példák a határ kutatásának aktuális terepeire.

Kovács Éva: *Határmítoszok és helyi identitásnarratívák az osztrák–magyar határ mentén*. pp. 143–156.

Egy nagyobb, az osztrák–magyar és a szlovák–magyar határ menti településekre kiterjedő kutatás részeként két burgenlandi falu: Rechnitz/Rohonc és Andau/Mosontarcsa lakosainak visszaemlékezései a zsidók deportálására, ill. az 1956-os forradalom helyi eseményeire.

Papadakis, Yiannis: *Az ismeretlen társadalmi feltérképezése. A bizonytalanság kezelése egy*

vegyes etnikumú ciprusi határfaluban. pp. 157–171.

Egy sajátos helyzetű, csak az ENSZ-csapatok által ellenőrzött ciprusi határfalu helyi társadalma, gazdasága, speciális társas viszonyai, viselkedési normái, melyek pusztán a „határnélküliség” bizonytalanságából fakadnak.

E.1 Városshociológia. Urbanizáció. Lakáskérdés. Városi népesség

106

NAGYVÁROSOK VÁNDORAI. Szerk.: Feischmidt Margit = Replika **1999/38**. pp. 89–160.

(Tanulmányok):

Hannerz, Ulf: *A világvárosok szerepe a kultúrában*. Ford.: Kulcsár Dalma. pp. 91–103.

A világvárosi jelleg kulturális összetevői.

Niedermüller Péter: *Etnicitás és politika a késő modern nagyvárosokban*. pp. 105–120.

Cağlar, Ayşe C.: *Törökök Berlinben: társadalmi kirekesztés és mobilitási stratégiák*. Ford.: Pál Eszter. pp. 121–135.

Silverstein, Paul A.: *A „másik” Franciaország. Regionális és transznacionális etnikai identitások*. Ford.: Miklósi Zoltán. pp. 137–160.

„A francia állam ambivalenciája az etnikai-faji, nyelvi különbözőségek kezelésében”. A tanulmány eredeti angol változatát lásd Replika **1997 Special Issue**.

F Gazdaságszociológia. Gazdaságpolitika. Gazdasági elméletek. Gazdasági változás. Munkaerőhelyzet, foglalkoztatottság

107

BANKURALOM? Szerk.: Kövér György. Replika **1997/25**. pp. 23–86.

(Tanulmányok):

Kövér György: *Bankuralom? Bevezető a tanulmányokhoz*. pp. 23–24.

Eigner, Peter: *Bank-ipar viszony Ausztria(-Magyarországon) 1895 és 1938 között*. Ford.: Mészáros Balázs. pp. 25–35.

Tomka Béla: *Személyi összefonódás (interlocking directorates) bankok és iparvállalatok között a századforduló Magyarországon*. pp. 37–46.

Kövér György: *A pesti kereskedő-bankár másodvirágása és az iparfinanszírozás a 20. század első felében*. pp. 47–53.

Pogány Ágnes: *Bankárok és üzletfelek. A Magyar Általános Hitelbank és vállalati ügyfelei a két világháború között*. pp. 55–66.

Lengyel György (szociológus)–**Bartha** Attila: *Bankárok: a magyar gazdasági elit domináns csoportja?* pp. 67–86.

A rendszerváltás után.

108

JÁNOSSY FERENC EMLÉKÉRE. Szerk.: Fokasz Nikosz = Replika **1997/28**. pp. 19–36.

Jánossy Ferenc közgazdász (1914–1997).

(Tanulmányok):

Hegedűs B. András–**Kozák** Gyula–**Szabóné Dér** Ilona: „Utolérni és túlhaladni”. Interjúrészletek Jánossy Ferencsel, pp. 21–28.

Részl. a *Medvetánc* 1986/4.–1987/1. sz.-ban megjelent interjúból.

Vajda Mihály: *Ferkó*. pp. 29–32.

Életrajzi adalék Lukács György fogadott fiáról, Jánossy Ferencről.
Vámos Tibor: *Jánossy-örökség és rendszerelméleti asszociációk*. pp. 33–36.

F.1 Ipari szervezetek. Üzemszociológia. Vállalat

109

KÉNYSZERVÁLLALKOZÁSOK. Szerk.: **Laky Teréz** = Replika **1993/11–12**. pp. 237–277.

(Tanulmányok):

Laky Teréz: *A boldogulás elbizonytalanodott lehetőségei*. pp. 238–239.

Bevezetés a tanulmányokhoz.

Wheelock, Jane: *Függetlenség és önállóság*. pp. 240–252.

Az új kisvállalkozó családok által tapasztalt előnyök és hátrányok a helyi gazdaságban.

Winch, Graham: *A rugalmasság keresése. Az építőipar esete*. pp. 253–266.

Katila, Saija: *Kényszervállalkozás*. pp. 267–277.

Kérdőíves felmérés finnországi falusi és kezdő vállalkozók motivációiról.

110

Lengyel György (szociológus): *Vezetők a nyolcvanas években* = **Replika 1992/1–2**. pp. 162–164.

Könyvismertetés (Bp., KSH. 1991).

111

VÁLLALKOZÓI KULTÚRÁK. Szerk.: **Kuczai Tibor** = Replika **1998/29**. pp. 151–197.

(Tanulmányok):

Kuczai Tibor: *Vállalkozás és kultúra*. pp. 153–155.

Kuczai Tibor: *Vállalkozói kultúra – az életutak finalitása*. pp. 157–170.

Berger, Brigitte: *A modern vállalkozás kultúrája*. Ford.: Bereck Klára, K. pp. 171–184.

Ulin, Robert C.: *Hagyományalkotás és reprezentáció mint kulturális tőke. A délnyugat-francia borászat története*. Ford.: Bereck Klára, K. pp. 185–197.

F.2 Agrárszervezetek, agrárszociológia

112

BOMLÁS ÉS SARJADÁS A MAGYAR MEZŐGAZDASÁGBAN. Szerk.: **Kovács Katalin** (településtudományok) = Replika **1998/33–34**. pp. 103–192.

(Tanulmányok):

Bali János: *Megtorpanás? A mezőgazdasági árutermelés fejlődésének korlátai egy málnatermő településen*. pp. 107–119.

Váradai Monika Mária: *Keskeny az ösvény. Esettanulmány a „Harmónia” Mgtsz átalakulásáról*. pp. 121–135.

Kovács Katalin (településtudományok): *Elfújja a szél? Esettanulmány a „Homokvár” szövetkezetéről*. pp. 137–150.

Swain, Nigel: *Küzdelmes életutak egy változó világban: „Nemesfalu” és az „Aranyszőlő” Rt*. Ford.: Kállai Tibor, pp. 151–161.

Hamar Anna: *A „semmiből” lett gazdaságok*. pp. 163–176.

Esettanulmány Az agrárértelmiség a '90-es években c. kutatás keretében.

Kovács Katalin (településtudományok): *Bomlás és sarjadás az agrárgazdaságban*. pp. 177–192.

113

RESTRUCTURING CENTRAL EUROPEAN AGRICULTURE [A POSZTSZOCIALISTA MEZŐGAZDASÁG ÚJJÁSZERVEZÉSE]. Szerk.: Kovács Katalin (településtudományok) = Replika 1998. Special Issue. pp. 137–221.

(Tanulmányok):

Kovács Katalin (településtudományok): *Restructuring Post-Socialist Agriculture. Introduction.* [A posztszocialista mezőgazdaság újjászervezése. Bevezetés.] pp. 139–144.

Alanen, Ilkka: *The Effects of Internal Struggles Within Collective Farms on Emerging Enterprise Structures. The Case of Estonia.* [A kollektív farmokon belüli ellentétek hatása a kialakuló vállalkozói struktúrára Észtország esetében.] pp. 145–160.

Kaneff, Deema: *Private Co-Operatives and Local Property Relations in Rural Bulgaria.* [Magán-termelősövetkezetek és helyi tulajdonviszonyok a vidéki Bulgáriában.] pp. 161–172.

Kovács Katalin (településtudományok): *Strengths, Controversies and a Show-Case of Failure in Hungarian Agricultural Restructuring. The Case of the Hollófüldje Co-Operative.* [Feszültségek, ellentmondások és kudarcok a magyar mezőgazdaság szerkezeti átalakulása során. Esettanulmány Hollófüldje termelősövetkezetéről.] pp. 173–189.

Vincze Mária–Swain, Nigel: *Agricultural Transformation and the Rural Labour Market in Romania.* [Mezőgazdasági átalakulás és a vidéki munkaerőpiac Romániában.] Ford.: Frank Orsolya, pp. 191–205.

Námerová, Iveta–Swain, Nigel: *Co-operative Transformation and Co-operative Survival in Slovakia.* [Termelősövetkezeti átalakulás és a termelősövetkezetek túlélése Szlovákiában.] pp. 207–221.

F.3 Szolgáltatás. Kereskedelem. Közlekedés. Szállítás

114

A világbíró pincér. Kasza László monológja. Az interjút készítette és monológgá szerkesztette **Hadas Miklós** = Replika 1999/38. pp. 7–18.

Egy pincér életútja, aki foglalkozása révén állandó kapcsolatban volt az élsportolókkal.

115

A seft. Az eredeti interjút **Keul Andrea** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette = Replika 1997/27. pp. 7–20.

Egy üzletelő mindennapjai, vállalkozóvá válása a rendszerváltás előtt és után.

G Demográfiai tényezők. Népesedéstudomány, -politika. Migráció

116

Melegh Attila: *Az angolszász globális népesedéstudományi diskurzusok alakulása a 20. században.* Lépések a pro- és antinatalista népesedéstudományi irányítások összehasonlító vizsgálata irányában = Replika 2000/39. pp. 157–175.

Magyarországi népesedéstudományi vitákról és elméletekről.

Hozzászólás(ok):

Tárkányi Ákos: *A galaktikus jövő felé?* = Replika 2000/41–42. pp. 285–288.

Hozzászólás a népesedéstudományi vitához. Melegh Attila vitaindító cikkét l. **Replika 39.** pp. 157–175.

- Adamik** Mária: *Család versus népeség*. Reflexiók Melegh Attila írására = Replika **2000/40**. pp. 197–200.
Melegh Attila: *Az angolszász globális népesedéspolitikai diskurzusok alakulása a 20. században c. tanulmányát* l. Replika **2000/39**. pp. 157–175.
- Krémer** Balázs: *A népesedéspolitikai nyelve – avagy a rasszizmus legitim nyelvi közege*. Reflexiók Melegh Attila írására = Replika **2000/40**. pp. 189–195.
- Melegh** Attila: *Az angolszász globális népesedéspolitikai diskurzusok alakulása a 20. században c. tanulmányát* l. Replika **2000/39**. pp. 157–175.

G.0 Család. Házasság. Válás. Nemek. Szexuális magatartás

117

- Bassett**, Caroline: *Virtuális nemiség*. Élet egy on-line világban. Ford.: Erdódi Katalin–Nagy Dorottya = Replika **2001/43–44**, pp. 261–274.
Az e-rovat tanulmánya.

118

- FÉRFIKUTATÁSOK = Replika **2001/43–44**. pp. 23–106.

(Tanulmányok):

- Hadas** Miklós: *Hímnem, többes szám*. A férfikutatások első hulláma. pp. 25–36.
- Brod**, Harry: *Bevezetés: a férfikutatások témái és tézisei*. Ford.: Boross Anna, pp. 37–54.
A The Making of Masculinities (Szerk. Harry Brod. Boston, Allen and Unwin, 1987) c. könyv bevezetője.
- Kimmel**, Michael S.: *A maszkulinitás jelenkori „válsága” történelmi perspektívából*. Ford.: Boross Anna, pp. 55–74.
A The Making of Masculinities. (Szerk. Harry Brod. Boston, Allen and Unwin, 1987) c. könyv egyik tanulmánya.
- Ujfalvi** Sándor: *A régi jó táblabira [!]*. Keczei István jellemrajza. pp. 75–83.
Egy patriarchális kapcsolatrendszer leírása, mely szociológiatörténeti érdekessége miatt került a válogatásba. Ujfalvi Sándor emlékirataiból. (Kolozsvár, Erdélyi Múz. Egyes., 1941.).
- Hadas** Miklós: *Lovak a csolnakban*. Adalékok a modern férfiasság kialakulásának vizsgálatához. pp. 85–106.
Sport és férfiasság megjelenése a lóversenysport kialakulásában és az evezés elterjedésében.

119

- FÉRFIURALOM? = Replika **1994/13–14**. pp. 45–85.

(Tanulmányok):

- Férfiuralom**. Beszélgetés Pierre Bourdieu-vel. Az interjút készítette és megszerkesztette **Hadas** Miklós. Ford.: Hadas Miklós, pp. 47–53.
- Körkérdés a nőkről**. pp. 54–85.
Bullain Nilda: *A nő szüffrazsett, traktoroslány, htb.* (pp. 55–61.); **Büky** Dorottya: *Hétköznapi gondolatok*. (pp. 63–65.); valamint **Hernádi** Miklós, **Hrubos** Ildikó, **Koncz** Katalin, **Márton** László, **Szilágyi** Vilmos és **Tóth** Olga válaszai.

120

- Fodor** Éva: *Keleten? Nyugaton?* = Replika **2002/47–48**. pp. 195–197.
Két, gender és posztoszocializmus témában megjelent könyv ismertetése.

121

Hadas Miklós: *Férfitempó.* Az interjút készítette és monológgá szerkesztette: Hadas Miklós = Replika **2000/39**, pp. 5–19.

Replika-monológ az 1970-es és 80-as években felnőtté váló fiatal férfi életútjáról, akit a játékszenvedély kerített hatalmába.

122

Hadas Miklós: *A libido academica narcizmusa.* (Pierre Bourdieu: Férfiuralom) = **Replika 2002/47–48**, pp. 175–194.

Bourdieu *Férfiuralom* c. művének és két magyar fordításának kritikája.

123

Szex és forradalom. Egy ötvenhatos magyar emigráns az európai nemi piacon. Az interjút készítette és monológgá szerkesztette **Hadas Miklós** = Replika **1997/25**.

A 60-as évek szexuális forradalmáról, a szexualitásban azóta beállt változásokról a poszt-modern korban, valamint a különböző nemzetek szexuális imázsáról.

124

Hadas Miklós: *Szexeljünk rendesen!* Laura monológja. Az interjút készítette és monológgá szerkesztette: Hadas M. = Replika **2001/45–46**, pp. 7–20.

Replika-monológ. Egy Thaiföldön járt fiatal nő monológja a nők és férfiak kapcsolatáról és a szexualitásról.

125

A vagina tekintete. Kati monológja. Az interjút készítette és monológgá szerkesztette **Hadas Miklós** = Replika **1999/35**, pp. 5–17.

Egy Franciaországban élő magyar fotográfusnő vallomása – elsősorban szexuális kapcsolatairól, a szexuális forradalom hatásáról, kommunában töltött éveiről és a fotózásról.

126

LESZBIKUS ÉS MELEG IDENTITÁSPOLITIKÁK. Szerk.: **Kalocsai Csilla–Takács Judit** = Replika **1998/33–34**, pp. 193–257.

(Tanulmányok):

Kalocsai Csilla: *Leszbikus és meleg elméletek: identitások és identitáspolitikák.* pp. 195–201.

Bevezető a tanulmányokhoz.

Takács Judit: *Bevezetés a homoszexualizálás tudományába.* pp. 203–212.

A közgondolkodás és az identitás kölcsönös egymásra hatása.

Fuss, Diana: *Leszbikus és meleg elmélet: az identitáspolitika kérdése.* Ford.: Vándor Anna, pp. 213–228.

Identitáselméletek.

Duggan, Lisa: *A különbözőség közössége.* Ford.: Farkas Krisztina, pp. 229–242.

A „queer” közösségről, ill. mozgalomról, amely nem fogadja el a biológiailag meghatározott nemi különbségek társadalmi predesztinációját.

Bech, Henning: *Századvégi nyugati szexualitások: queer identitások és a modern homoszexuálisok eltűnése.* Ford.: Farkas Krisztina–Takács Judit, pp. 243–257.

„Queer” alatt eredetileg homoszexuálisokat, leszbikusokat és biszexuálisokat értettek, de értenek olyan „asszimilációellenes” mozgalmat is, melynek tagjait az egyesíti, hogy elutasítják a biológiai és társadalmi nem domináns szerveződési módját.

127

NEMEK A MOZIBAN. Szerk.: Nagy Zsolt = Replika 1997/28. pp. 129–170.

(Tanulmányok):

Nagy Zsolt: *A kép teste, a test képei*. pp. 131–132.

Bevezetés a tematikus blokkhoz.

Prince, Stephen: *Hatalom és fájdalom. Tartalomelemzés és a pornográfia ideológiája*. Ford.: Kiss Balázs, pp. 133–143.

Pornófilmek kvantitatív elemzése.

Caputi, Jane: *Egy ágyban az ellenséggel, avagy Pretty Woman II. Mi történik azután, hogy a hercegnő fölébred?* Ford.: Dori Erzsébet, pp. 145–151.

A férfi-nő viszony ábrázolása a címben említett filmekben.

Neale, Stephen: *A különbözőség fajtái. A nyolcadik utas: a halál és a Szárnyas fejvadász*. Ford.: Kiss Balázs, pp. 153–160.

Az emberi és nem emberi, illetve a nemek közötti különbségek ábrázolása a címben szereplő filmekben.

Hadas Miklós: *Az örök cowboy. Férfitoposz az Oscar-díjas filmekben (1984–1996)*. pp. 161–170.

Cannes-i és Oscar-díjas filmek hőseinek összehasonlítása, mint az európai és az amerikai ideál összevetése.

128

Somlai Péter: *Gondolatok a Terhesség-szülés-születés II. kötetének olvasása közben*. = Replika 1992/1–2. pp. 165–168.

129

SZOCIÁLPOLITIKAI MARGINÁLIÁK. PROSTITÚCIÓ, PROSTITUÁLTAK A SZÁZAD-FORDULÓN. Szerk.: Léderer Pál (szociológus) = Replika 1996/21–22. pp. 8–74.

A szerkesztő bevezetőjével és a korabeli szerzők bemutatásával, pp. 9–11. Korabeli dokumentumok, jogszabályok és cikkek, melyeket jelenkori tanulmányok, törvény-előkészítő szövegek tarkítanak.

(Tanulmányok):

Somlai Péter: *Megtisztítani*. pp. 12–13.

A prostitúció mai magyarországi jogi szabályozási terveihez.

Brichta Kálmán: *Budapestnek vesznie kell (1891)*. pp. 14–24.

Gorz, André: *Méthamorphoses du travail*. (Részlet). Ford.: Léderer Pál (szociológus). pp. 17.

(Tipográfiailag Brichta Kálmán: *Budapestnek vesznie kell* c. cikkében.)

A hatóság védelme alatt megtürendők-e még tovább is a nyilvános kéjelgő házak? (Hús gyulai polgárnak a városi képviselőtestületéhez intézett beadványa. 1880.) pp. 25–28.

Kovács István (19. sz.): *A gyulai képviselőtestület 1879. decz. 27-én tartott ülésében a prostitutio tárgyában tartott beszéde*. (1880.) pp. 29–36.

Cséri János: *Budapest fő- és székváros prostitutio-ügye* (1893). pp. 37–47.

Weisz Dániel: *A prostitutio kérdése Budapesten* (1878). pp. 49–62.

Korabeli röpirat.

Budapest Székesfőváros szabályrendelete a prostitúcióról (1909). pp. 63–74.

G.1 A nők helyzete

130

Barát Erzsébet: *A nők érdekében folytatott kutatás korlátai.* = Replika **1999/37.** pp. 163–170.

Nőszerepek. Hozzászólás **Neményi Mária–Kende Anna:** *Anyák és lányok* (Replika **1999/37.**) cikkéhez.

(Hozzászólás):

Neményi Mária–Kende Anna: *Válasz Barát Erzsébetnek* = Replika **1999/37.** pp. 169–170.

131

A világ természetes dolgai. Svitel Zsuzsa monológja. Az interjú készítette és monológgá szerkesztette **Hadas Miklós** = Replika **1999/36.** p. 7–21.

Egy leszbikus nő élettörténete.

132

A forradalom leánya. Az eredeti interjú **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette = Replika **1998/31–32.** pp. 5–16.

Egy kivégzett 56-os forradalmár lányának nehézségekkel teli életútja.

133

HUNGARIAN WOMEN'S NARRATIVES [Magyar nők narratívái]. Szerk.: **Hadas Miklós** = Replika **1998. Special Issue.** pp. 5–58.

(Tanulmányok):

Hadas Miklós: *Contextual Plurality: a Shoddy Dictatorship. Introduction to the Hungarian Women's Narratives.* [Kontextuális pluralitás: puha diktatúra. Bevezetés a „Magyar nők narratívái” c. cikksorozathoz.] pp. 7–15.

In the Palm of God. [Az úristen tenyerén]. Az eredeti interjú **Váradi Monika Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette. Ford.: Pokoly Judit, pp. 17–26.

Ua. magyarul: Replika **1998/33–34.**

The Daughter of the Revolution. [A forradalom leánya]. Az eredeti interjú **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette. Ford.: Csonka Ágnes, pp. 27–38.

Ua. magyarul: Replika **1998/31–32.**

Drug Monologue. [Drogmonológ]. Az eredeti interjú **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette. Ford.: Pokoly Judit, pp. 39–49.

Ua. magyarul: Replika **1997/28.**

Cancer and Cure. In memoriam Gyöngyi. [Rákbetegség és gyógyítás. In memoriam Gyöngyi]. Az eredeti interjú **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette. Ford.: Csonka Ágnes, pp. 51–58.

Ua. magyarul: Replika **1997/27.**

134

NŐSZEREPEK = Replika **1999/35.** pp. 78–141.

(Tanulmányok):

Silverman, Debora: *Az „új nő”, a feminizmus és a díszítőművészetek a múlt század végi Franciaországban.* pp. 79–88.

Saly Noémi: *A Puella Classica. Egy századeleji „írónő” hányattatásai és színeváltozásai.* pp. 89–104.
Egy pesti kasszírőből lett pozsonyi írónról.

Federmayer Éva: *Polgári lakáskultúra és ezredfordulás nőiesség. Elmélkedés a magyar lakáskultúra-beszédmódról.* pp. 105–115.

A rendszerváltás hatása a lakberendezés elveire, szokásaira. A lakberendezési magazinok által közvetített és tükrözött kép.

Neményi Mária–Kende Anna: *Anyák és lányok.* pp. 117–141.

Két nőnemzedék összehasonlítása a két korosztályt képviselő szociológusnő saját osztálytársakkal készített interjúi alapján.

135

Az Úristen tenyerén. Az eredeti interjút **Váradi** Monika Mária készítette, monológá **Hadas** Miklós szerkesztette = Replika **1998/33–34.** pp. 7–33.

Egy vidéki asszony életútja, akinek a rendszerváltás után 30 éves szakmai múlttal a munkanélküliséggel is meg kellett küzdenie.

H.1 Életrajz, jövedelem, fogyasztás, háztartás. Jóléti állam

136

BEVÁSÁRLÓK, CSEMPÉSZEK ÉS TURISTÁK = Replika **2000/39,** pp. 93–153.

(Tanulmányok):

Wessely Anna: *Utazó emberek, utazó tárgyak.* Ford.: B. E. pp. 95–106.

Bevásárlóturisták a szocialista országokban. Nemzetközi kutatás résztanulmánya.

Gecser Ottó–Kitzinger Dávid: *Vásári mulatságok.* A Budapesti Nemzetközi Vásár mint virtuális bevásárlótúra. pp. 107–123.

A BNV szerepe az 1960–1970-es években hírlapi cikkek alapján.

Bartlett, Djurdja: *Fogyasztói kiáltvány a bevásárlóturizmus védelmében.* Ford.: Benda Klára. pp. 125–134.

A 70–80-as évek vasfüggöny mögötti Jugoszláviájának bevásárlóturizmusa.

Chelcea, Liviu: *A hiány kultúrája az államszocializmus idején.* Áruk, fogyasztók és stratégiák egy román faluban a nyolcvanas években. Ford.: Benda Klára. pp. 135–153.

Sintuna (Arad megye) története és etnikai összetétele.

137

AZ ÉLELEM MEGESZ BENNÜNKET. Szerk.: **Andor** Mihály = Replika **1997/27.** pp. 81–140.

Előszó: Andor Mihály, pp. 83–84.

(Tanulmányok):

Mennell, Stephen: *Csökkenő különbségek, növekvő választék.* Ford.: Andor Mihály, pp. 85–91.

A tömegkultúra jelei a táplálkozásban.

Beardsworth, Alan–**Keil,** Teresa: *A modern táplálékrendszer kialakulása.* Ford.: Andor Mihály, pp. 93–101.

Ritzer, George: *A társadalom mcdonaldizációja.* Ford.: Andor Mihály, pp. 103–115.

Andor Mihály: *Húsfogyasztás – avagy a hús különleges társadalmi szerepe.* pp. 117–140.

138

FOGYASZTÁS ÉS KULTÚRA = Replika **1996/21–22.** pp. 75–159.

(Tanulmányok):

Vörös Miklós: *Fogyasztás és kultúra.* pp. 77–79.

Bevezető a cikksorozathoz.

Appadurai, Arjun: *Fogyasztás, időtartam, történelem.* Ford.: Farkas Krisztina–Vörös Miklós, pp. 81–97.

Campbell, Colin: *A [tizennyolcadik] 18. századi angol fogyasztói forradalom okai.* Ford.: Bodon Györgyi, pp. 99–115.

Campbell, Colin: *A modern fogyasztói étosz rejtélye.* Ford.: Bodon Györgyi, pp. 117–137.

Zentai Violetta: *A fogyasztás kultúrája és a történelem.* pp. 139–159.

A fogyasztás három elméleti megközelítése.

139

FOGYASZTÓI SZOCIALIZMUS = Replika **1997/26.** pp. 15–66.

(Tanulmányok):

Vörös Miklós: *Életmód, ideológia, háztartás. A fogyasztás kutatás politikuma az államszocializmus korszakában.* pp. 17–30.

A politikai gazdaságtannak, a makroökonómiának és a szociológiának a Kádár-korszak fogyasztásával kapcsolatos szemlélete és kutatási irányai. Fogyasztáskutatás Magyarországon – történeti áttekintés.

Hammer Ferenc–Dessewffy Tibor: *A fogyasztás kísértete.* pp. 31–46.

A fogyasztás társadalmi és politikai vetületei a Kádár-korszakban.

Nagy Katalin, S.: *Fogyasztás és lakáskultúra Magyarországon a hetvenes években.* pp. 47–53.

Merkel, Ina: *A fogyasztói társadalomba vezető út.* Ford.: Kovács Tímea, pp. 55–66.

Fogyasztói igények és fogyasztáspolitikai az 1960-as évek elején az NDK-ban.

H.21 Szabadidő, szabadidő-tevékenységek. Időmérleg. Pihenés. Sport

140

FOCIÜZLET. Szerk.: **Dénes Ferenc–András Kriszta** = Replika **1997/27.** pp. 141–169.

(Tanulmányok):

Dénes Ferenc: *Lövésből lesz... A hivatásos magyar labdarúgás átalakulásának közgazdasági alapjai.* pp. 143–151.

Horváth Sándor: *A hazai futballüzlet fejlesztésének feltételei.* pp. 153–160.

Dénes Ferenc: *Itt a márka? Interjú Bayer Józseffel.* pp. 161–164.

A hazai futball szponzorálási lehetőségeiről. A sport iránti érdeklődés Magyarországon.

Dénes Ferenc–András Kriszta: *Bajnoksapat? Interjú Nyilasi Tiborral.* pp. 165–169.

Dénes Ferenc–Tamás Tibor–András Kriszta: *Gólhelyzet.* Interjú Mezei Györggyel. pp. 170–173.

141

FUTBALL ÉS TÖRTÉNELEM = Replika **1995/17–18.** pp. 87–149.

(Tanulmányok):

Hadas Miklós–Karády Viktor: *Futball és társadalmi identitás. Adalékok a magyar futball társadalmi jelentéstartalmának történelmi vizsgálatához.* pp. 89–119.

A magyar foci története, az egyes csapatok szurkolótábora. (Mellékletben a nemzeti bajnokságok győztesei.)

Murray, Bill: *A Celtic és a Rangers.* Ford.: Zeke Gyula, pp. 121–134.

A két glasgow-i futballcsapatról, a katolikus írek és a protestánsok közötti ellentétekről.

Bromberger, Christian–Mariottini, Jean–Marc: *Vörös és fekete.* Ford.: Jobbágy Imola, pp. 135–149.

Részlet egy készülő műből: *A futballmeccs.* A szurkolói szenvedély etnológiája Marseille-ben, Nápolyban és Torinóban. Rivális futballcsapatok és szurkolótáboruk szimbolikája a nemzeti bajnokság során.

142

Hadas Miklós: *Izzó gyűlölettel.* G. Tamás monológja. Az interjú készíttette és monológgá szerkesztette: Hadas Miklós = Replika **2000/40.** pp. 7–19.
Replika-monológ. A szenvedélyeket kiváltó magyar futballról.

143

JÁTÉK-E A SPORT? Szerk.: **Tamás Tibor** = Replika **1998/29.** pp. 25–80.
(Tanulmányok):

Tamás Tibor: *Homo ludens-e a sportoló?* pp. 27–39.

Elias, Norbert: *A sport eredete mint szociológiai probléma.* Ford.: Kovács Lola, pp. 41–54.

Guttman, Allen: *Spontán játék, szervezett játékok, versenyek, sportok.* Ford.: Andor Eszter, pp. 55–65.

Kew, Frank C.: *Játékszabályok és társadalomelmélet.* Ford.: Somlyódi Nóra, pp. 67–80.

144

A JÁTÉKSTÍLUS FORRADALMA = Replika **1999/36.** pp. 83–144.

Tanulmányok az európai futballról.

(Tanulmányok):

Mason, Tony: *Rúgd és fuss – avagy a játéktípus forradalma? Az angol profi futball a nagyhatalomtól a hanyatlás képzetéig.* Ford.: Kállai Tibor, pp. 85–95.

John, Michael: *A sport az osztrák társadalomban az 1890-es és az 1930-as évek között: a bécsi futball példája.* Ford.: Kállai Tibor, pp. 97–109.

Marschik, Matthias: *Mindenki öröme: Bécs futballkultúrája a náci korszakban.* Ford.: Kállai Tibor, pp. 111–123.

A németekkel szembeni ellenállás és a nemzetiszocialista befolyás között.

Hadas Miklós: *Stílus és karakter. Futballhabituológiai traktátus.* pp. 125–144.

A magyar futballválogatott játéktípusának történeti elemzése.

I.2 Néprajz. Antropológia

145

BRAZÍLIA: A MESZTICITÁS KULTURÁLIS KONSTRUKCIÓJA = Replika **2002/47–48.** pp. 23–113.

(Tanulmányok):

Freyre, Gilberto: *Előszó.* pp. 25–34.

A brazil udvarházak társadalomtörténete. Előszó a „Casa Grande e Senzala – Udvarház és szolgaszállás” c., 1933-ban megjelent műből.

Théry, Hervé: *Brazília: a változások évszázada.* Ford.: Gyükeri Mercédesz, pp. 35–48.

Áttekintés Brazília százéves fejlődéséről statisztikai táblázatokkal, grafikonokkal.

De Oliveira, João Pacheco: *A bennszülöttkérdés újraértelmezése Brazíliában.* Az őslakosok földjeinek néprajza. Ford.: Gyükeri Mercédesz, pp. 49–66.

Garcia, Afrânio Raul: *A vérkeveredés és a nemzeti kultúra kialakulása.* Az ültetvényes birtokházak és a rabszolgakunyhók öröksége. Ford.: Schneller Dóra, pp. 67–76.

Aubrée, Marion: *Az afrikai hatás napjaink nemzeti brazil kultúrájában.* Ford.: Trepák Mónika, pp. 77–86.

Rivron, Vassili: *A brazil populáris zene nemesi rangra emelése.* Ford.: Fodor Antónia, pp. 87–99.

Hogyan vált a populáris zene a nemzeti identitás részévé a rádióállomások és a lemez-

ipar segítségével. Történeti áttekintés az 1920-as évektől.

Leite Lopes, José Sergio: *A brazil futball: társadalmi konfliktusok és nemzeti identitás.* Ford.: Németh Orsolya. pp. 101–113.

A brazil futball története a 30-as évektől: klubok alakulása, a játékosok etnikai és társadalmi összetételének változása. Hogyan vált a brazil futball a nemzeti identitás és a populáris kultúra részévé.

146

Imre Anna: *Átmenetek.* 1990. 1. szám = Replika **1991/2–3.** pp. 152–155.

Az *Átmenetek* című, negyedévi csíkszeredai folyóirat bemutatása.

147

A KULTÚRAKUTATÁS ESÉLYEI [1.] = Replika **1994/ 13–14.** pp. 87–197.

Niedermüller Péter vitaindító tanulmánya a komplex kultúrakutatás elméleti, módszertani, történeti dilemmáiról, különös tekintettel Magyarországra. Továbbá 10 hozzászólás.

(Tanulmányok):

Niedermüller Péter: *Paradigmák és esélyek, avagy a kulturális antropológia lehetőségei Kelet-Európában.* pp. 89–129.

Bíró A. Zoltán: *Az esély esélyéről, avagy hogyan is lesz kulturális antropológia Kelet-Európában?* pp. 131–134.

Fejős Zoltán: *Esélyekről: elmélettel vagy anélkül.* pp. 135–140.

Kuczsi Tibor: *A tudományos és a mindennapi nyelvhasználatról.* pp. 141–144.

László János: *Reflexiók Niedermüller Péter tanulmányára.* pp. 145–148.

Mohay Tamás: *A néprajz és a néprajzkritika határai.* pp. 149–154.

Pléh Csaba: *A társadalmiság és a társadalomtudomány új mintázatai.* Egy konzervatív pszichológus reflexiói Niedermüller Péter dolgozatára, pp. 155–159.

Voigt Vilmos: *Diskurzus, vita, kommentár, reflexió stb.* pp. 160–167.

Vörös Miklós: *Az antropológia és a néprajzi kutatás politikuma.* pp. 169–174.

Werner, Oswald: „*Transzcendencia*” és *metodológia az etnográfiaiban.* Modernista hozzászólás Niedermüller Péter tanulmányához. Ford.: Farkas Krisztina pp. 175–182.

Karády Viktor: *A legitimitás kérdése a francia etnológia megszerveződésében.* Ford.: Hadas Miklós–Zeke Gyula, pp. 183–197.

148

A KULTÚRAKUTATÁS ESÉLYEI [2.] = Replika **1994/15–16.** pp. 179–277.

A folyóirat előző (13–14.) számában fókuszba állított téma folytatása és az ott elkezdett vita második része. Hozzászólások Niedermüller Péter vitaindítójához.

(Tanulmányok):

Biczó Gábor: *Egy vita margójára.* pp. 181–187.

A kulturális antropológiai kérdésfeltevés lehetősége és létjogosultsága.

Farkas János (tudományszociológus): *Az összehasonlító antropológia esélyei.* pp. 188–190.

Gyáni Gábor: *A társadalomtörténet mint retrospektív kulturális antropológia?* pp. 191–198.

Horányi Özséb: *Hozzászólás. Niedermüller Péter: „Paradigmák és esélyek, avagy a kulturális antropológia lehetőségei Kelet-Európában” című írására.* pp. 199–211.

Takács András: *Az antropológia megtalálhatatlansága.* pp. 212–215.

Niedermüller Péter: *Néprajz, kulturális antropológia, kultúrakutatás.* Válasz a hozzászólásokra. pp. 217–234.

A vita lezárása.

Kroeber, Alfred L.–Parsons, Talcott: *A kultúra és a társadalmi rendszer fogalma.* Ford.: Vörös

Miklós, pp. 236–238.

Vörös Miklós: *Határesetek. Az amerikai antropológia és szociológia kapcsolata történeti perspektívában.* pp. 239–262.

Alfred L. Kroeber és Talcott Parsons itt közölt tanulmányának tudománytörténeti jelentőségéről.

Kaschuba, Wolfgang: „Kulturalizmus”. *Megjegyzések a szociális szempont eltűnéséről a társadalomtudományokban.* Ford.: Feischmidt Margit, pp. 263–277.

A kultúra kutatásával foglalkozó tudományokról, különös tekintettel Németországra.

149

Magyar-Vincze Enikő–Feischmidt Margit: *A CARITAS és a romániai átmenet* = Replika **1994/15–16.** pp. 65–86.

A CARITAS „kölsönös segélynyújtási társaság”-nak nevezett pilótajátékról – antropológiai szemszögből. (A szervezet tagjai és a „vezér” közti kapcsolat, a tagok viselkedése stb.)

150

N. P.: **Kunt Ernő** (1946–1994) = Replika **1994/15–16.** pp. 178.

J Társadalmi problémák, konfliktusok. Szegénység. Menekültügy

151

Ladányi János: *Leszakadók – a gazdasági és társadalmi szerkezetváltás alternatívái.* Közreműködők: **Tardos Márton–Ferge Zsuzsa–Kemény István–Szelényi Iván–Kornai János–Madarász Aladár** = Replika **1991/ 4.** pp. 1–39.

Tardos Márton, Ferge Zsuzsa, Kemény István, Szelényi Iván előadásának, Tardos Márton, Kornai János, Ferge Zsuzsa, Szelényi Iván, Madarász Aladár, Kemény István hozzászólásának rövidített szövege. Elhangzott a folyóirat kerekasztal-beszélgetésén a BKE-n 1991. június 20-án. Valamint Petschnig Mária Zitával, Bauer Tamással, Solt Ottíliával készült interjúk. A kérdéseket összeállította, a beszélgetést vezette és az interjúkat készítette: Ladányi János.

152

Légmán Anna–Hadas Miklós: *Harcolni az életér’.* Csocsó monológja. Az eredeti interjújt Légmán Anna készítette, monológgá Hadas Miklós szerkesztette = Replika **2001/43–44.** pp. 7–22.

Egy nevelőotthonból induló, szenvedélybetegségbe menekülő, hajléktalan fiatalember hányatott életútja.

J.02 Egészségügy szociológiája. Orvosok, egészségügyi dolgozók. Betegek

153

Antal Z. László: *Javaslattevők dilemmái 1989-ben. (Egy egészségügyireform-elképzelés ürügyén)* = Replika **1990/1.** pp. 41–43.

(Hozzászólás):

Alpár Ottó: *A javaslattevő dilemmája a reflexiókkal* = Replika **1990/1.** pp. 43–44.

154

A HÁLAPÉNZRŐL = Replika **1992/ 1–2.** pp. 62–87.

Antal Z. László, Balázs Péter és a **Galasi Péter–Kertesi Gábor** szerzőpáros másutt megjelent

tanulmányainak rövid kivonata, valamint **Bondár Éva** és **Buda Béla** hozzászólása.

(Tanulmányok):

Bondár Éva: *Három cikk ürügyén a hálapénz közgazdasági természetéről.* pp. 65–79.

Buda Béla: *A hálapénz-szindróma. A magyar egészségügy különleges tünete nyomában.* pp. 80–87.

155

In memoriam Gyöngyi. Rákbetegség és orvoslás. Az eredeti interjút **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette = Replika **1997/26.** pp. 7–13.

Sáfár Gyöngyi szociológus saját betegségének utolsó stádiumáról és gyógykezeléséről.

156

VITA A HÁLAPÉNZRŐL [1.] = Replika **1993/9–10.** pp. 86–107.

A vita előzménye: Replika **1992/1–2.**

(Tanulmányok):

Bordás István: *Piac és feketepiac az egészségügyben.* pp. 87–94.

Csaba Iván: *A hálapénz közgazdasági értelmezéséhez.* pp. 95–107.

157

VITA A HÁLAPÉNZRŐL [2.] = Replika **1993/11–12.** pp. 203–236.

Hozzászólások és zárszók a Replika **1992/1–2.** számában kezdődött vitához.

(Tanulmányok):

Balázs Péter: *Objektíven a hálapénzről.* pp. 204–217.

Antal Z. László: *A hálapénz kialakulásának szükségszerűsége és nélkülözhetetlen funkciói.* pp. 218–236.

J.1 Deviáns magatartás. Alkoholizmus, kábítószer-fogyasztás, neurózis, elmebaj, öngyilkosság

158

CENTRAL EUROPEAN HYSTERIA [KÖZÉP-EURÓPAI HISZTÉRIA]. Szerk.: **Lafferton Emese** = Replika **1998. Special Issue.** pp. 59–135.

(Tanulmányok):

Erős Ferenc: *The Female Disorder. Introduction.* [A női rendellenesség. Bevezetés.] pp. 61–64.

A hisztéria. A kelet-közép-európai szociálpszichiátria társadalomtörténete.

Magyar András László: *The Torn-Off Veil.* [A letépett fátyol.] Ford.: Frank Orsolya, pp. 65–73.

Egy 10. században élt, híres arab orvos karrierjéről, aki először alkalmazta a sokkterápiát.

Lafferton Emese: *Hysteria and Deviancia in Fin-de-Siècle Hungary. Ilma's Case.* [Hisztéria és deviancia a 19. század végén Magyarországon. Ilma esete.] pp. 75–98.

Esettanulmány egy 19. század végén élt magyar hisztérikáról, Szekulics Ilmáról, a századfordulós pszichiátria- és kultúrtörténet kontextusában.

Csabai Márta: *Her Body Her/Self? On the „Mysteries” of Hysteria and Anorexia Nervosa.* [A női test és a női „én”. A hisztéria és az anorexia nervosa rejtelméről.] pp. 99–111.

Mitchell, Juliet: *Questioning the Oedipus Complex.* [Az Ödipusz-komplexus megkérdőjelezése.] pp. 113–124.

A férfihisztériáról.

Hárs György Péter: *Where Have You Gone, Hysteria?.* [Hova tűntél, hisztéria?] pp. 125–135.

159

Drogmonológ. Az eredeti interjú **Hoyer** Mária készítette, monológgá **Hadas** Miklós szerkesztette = Replika **1997/28.** pp. 7–18.
Egy középkorú, drogfüggő nő életútja.

K Társadalmi tudat. Társadalomfilozófia. Filozófusok. Ideológia. Tudás- szociológia

160

Braun Róbert: *A nagy leszámolás* = Replika **1998/33–34.** pp. 261–267.
Hozzászólás Babarczy Eszter: *Síralmas posztmodern* c. tanulmányához: Replika **1998/30.**

161

AZ EMLÉKEZÉS POLITIKÁJA. Szerk.: **Feischmidt** Margit = Replika **1999/37.** pp. 17–88.

(Tanulmányok):

Olick, Jeffrey K.–**Robbins,** Joyce: *A társadalmi emlékezet tanulmányozása: a „kollektív emlékezet-től” a mnemonikus gyakorlat történeti szociológiai vizsgálatáig.* Ford.: Kulcsár Dalma, pp. 19–43.

Klimó, Árpád von: *A nemzet Szent Jobbja. A nemzeti-vallási kultuszok funkcióiról.* Ford.: Radics Viktória, pp. 45–56.

Magyar-Vincze Enikő: *A kolozsvári egyetem és a magyar identitáspolitika.* pp. 57–66.

A kolozsvári egyetem szimbólumként való értelmezése.

Feischmidt Margit–**Brubaker,** Rogers: *Az emlékezés politikája: az 1848-as forradalmak százötven éves évfordulója Magyarországon, Romániában és Szlovákiában.* pp. 67–88.

Különös tekintettel a magyar kisebbségre Romániában és Szlovákiában.

162

KÉSŐ MODERN. Szerk.: **Zeke** Gyula = Replika **1998/30.** pp. 19–100.

(Tanulmányok):

Zeke Gyula: *Blokkoló.* pp. 21–24.

Modernizáció és amerikanizáció-kritika. Bevezetés a tematikus blokkhoz.

Saly Noémi: *Conservo.* pp. 25–32.

Esszé a hajdani és a mai konzervek közti „társadalom- és kultúrtörténeti” különbségekről.

Nádasdy Ádám: *A „modern” és a belőle képzett fogalmak jelentés- és használatitörténete.* pp. 33–40.

Kuczi Tibor: *Társadalomsakk.* pp. 41–50.

A társadalom, mint a tudomány tárgya.

Babarczy Eszter: *Síralmas posztmodern.* pp. 51–63.

A „posztmodern” fogalmának kritikája.

Nagy Zsolt: *Pucér Kelet.* pp. 63–76.

A posztmodernizálódott euroatlanti régió és az 1989 utáni közép-kelet-európai társadalmak között zajló, alapjában kulturális interakcióról.

Pléh Csaba: *Számítógép és személyiség.* pp. 77–100.

163

KOCKÁZAT ÉS KULTÚRA. Szerk.: **Szijártó** Zsolt = Replika **1998/31–32.** pp. 17–91.

(Tanulmányok):

Szijártó Zsolt: *Kockázat, kultúra, konfliktus.* pp. 19–43.

A kockázatok kutatásának története. Bevezetés a tanulmányokhoz gazdag bibliográfiával.

Bonß, Wolfgang: *Bizonytalanság, kockázat és veszély.* Ford.: Mesés Péter, pp. 45–62.

Douglas, Mary: *A kockázat és a hibáztatás. Az erkölcsök és a veszély.* Ford.: Friedrich Judit, pp. 63–76.

Beck, Ulrich: *A kritikai elmélettől a kockázattársadalom önkritikájáig.* Ford.: Mesés Péter, pp. 77–91.

164

POSZTMODERN. Szerk.: **Nagy Zsolt** = Replika **1993/9–10.** pp. 5–57.

(Tanulmányok):

Bauman, Zygmunt: *Van-e posztmodern szociológia?* Ford.: Bodnár Judit–Nagy Zsolt, pp. 7–22.

Dessewffy Tibor: *A tolmács törvénye.* pp. 23–29.

Bodnár Judit: *A késői kapitalizmus, mint a posztmodern gazdasági logikája?* pp. 30–33.

Nagy Zsolt: *A posztmodernről, tárgyyszerűen.* pp. 34–35.

Kiss Balázs: *Baudrillard, a posztmodern.* pp. 36–39.

Farkas Zsolt: *Lyotard és a posztmodern feltételrendszer.* pp. 40–49.

Szántó András: *Itt a vége, fuss el véle...* pp. 50–53.

Válogatott bibliográfia a posztmodern társadalomtudomány irodalmából, pp. 54–56.

K.01 Erkölcs, etika

165

KÖZGAZDASÁGTAN ÉS ETIKA. Szerk.: **Horváth Sándor** = Replika **1998/31–32.** pp. 93–157.

(Tanulmányok):

Horváth Sándor: *Értékek és választások a közgazdasági gondolkodásban.* pp. 95–97.

Fekete László: *Adam Smith Nemzetek gazdagsága és a felvilágosodás filozófiája.* pp. 99–120.

Pataki György: *Etika és közgazdaságtan. Gondolatok a jólét, a szabadság és az igazságosság kérdéseiről.* pp. 121–133.

Gedeon Péter: *Gazdaság és erkölcs. A Fukuyama-tézisről.* pp. 135–147.

Horváth Sándor: *A túllétezés élménye.* pp. 149–157.

A boldogulási stratégiák közötti mérlegelésről, erkölcsi választásokról. Az én korlátainak átlépése.

166

MORÁLIS PÁNIK. Szerk.: **Kitzinger Dávid** = Replika **2000/40.** pp. 21–95.

(Tanulmányok):

Kitzinger Dávid: *A morális pánik elmélete.* pp. 23–48.

Cohen, Stanley: *Ifjú szörnyetegek. A modok és a rockerek megteremtése.* Ford.: Benda Klára. pp. 49–65.

Részl. a szerző: *Folk devils and moral panics...* (London, 1972) c. művéből, mely a morális pánik elméletének alapműve.

Greek, Cecil E.–Thompson, William: *Pornográfiaellenes kampányok. A család megmentésére indított mozgalmak Amerikában és Angliában.* Ford.: Benda Klára. pp. 67–79.

A morális pánik motívumai egy magyarországi mozgalomban. A Nagycsaládosok Országos Egyesületének kampányai. Összeáll.: Kitzinger Dávid–**László Mónika.** pp. 81–95.

Szemelvények a Nagycsaládosok Országos Egyesületének kiadványaiból.

K.1 Vallás, vallásos magatartás. Egyház. Szekták. Papság

167

SZLOVÉN VALLÁSKUTATÁS. Szerk.: Smrke, Marjan = Replika 1998/31–32. pp. 159–218.

A rendszerváltás idején. Bevezető: Marjan Smrke.

(Tanulmányok):

Debeljak, Aleš: *A fundamentalizmus indiszkrét bája*. Ford.: Potoczki Klára, pp. 163–181.

Velikonja, Mitja: *A vallás és az egyház mint nemzeti mitológiákat formáló tényező a posztoszocialista társadalmakban*. Ford.: Potoczki Klára, pp. 183–193.

Smrke, Marjan: *[Második] II. János Pál pápa Maruèa jósnő kristályainak országában*. Ford.: Potoczki Klára, pp. 195–206.

Kreft, Lev: *A felvilágosodás válsága és a másságtól való félelem*. Ford.: Potoczki Klára, pp. 207–218.

Az értelmiség szerepéről, a szélsőséges ideológiákról.

168

A VALLÁS ÉS A SZOCIOLOGIA = Replika 1993/11–12. pp. 169–202.

(Tanulmányok):

Molnár Attila (vallásszociológus): *A vallás és a társadalomtudósok*. pp. 170–180.

Tomka Miklós: *Vallás, szociológia, politika*. pp. 181–196.

Hozzászólás Molnár Attila cikkéhez

Somlai Péter: *A „negyedik stádiumban”*. pp. 197–202.

Hozzászólás Molnár Attila cikkéhez

169

VALLÁS ÉS MODERNITÁS. Szerk.: Tomka Miklós = Replika 1996/21–22. pp. 161–274.

(Tanulmányok):

Tomka Miklós: *A vallásszociológia új útjai*. pp. 163–171.

Irányzatok, viták.

Robbins, Thomas: *Az új vallási mozgalmak és a társadalom: elméletek és magyarázatok*. Ford.: Molnár Attila (vallásszociológus), pp. 173–208.

A tanulmányhoz kilenc oldalon több száz tételes bibliográfia tartozik.

Kamarás István: *Krisna-tudat Magyarországon*. pp. 209–222.

Vizsgálat a Krisna-hívők és a társadalom közötti kölcsönhatásról.

Edwards, Christopher: *A tömeges áttérés dinamikája*. Ford.: Balog Iván, pp. 223–230.

Az USA-ban működő egyik új egyház – az Egyesítő Egyház vagy Mun-szekta – felépítése és működése.

Beckford, James A.: *A „hatalom” fogalmának újjáéledése a vallásszociológiában*. Ford.: Bögre Zsuzsanna, pp. 231–248.

Peter L. Berger, Thomas Luckman, Hans Mol idevágó munkáinak elemzése. Az új vallási mozgalmak vonzereje.

Kaufmann, Franz-Xaver: *Vallás és modernitás. A diskurzus jelenlegi állása*. Ford.: Gáspár Csaba László, pp. 249–274.

L Szociálpszichológia. Interperszonális kapcsolatok. Szerep. Előítélet. Elidegenedés. Szociobiológia

AMBIGUOUS IDENTITIES IN THE NEW EUROPE [BIZONYTALAN IDENTITÁSOK AZ ÚJ EURÓPÁBAN]. Szerk.: **Hadas Miklós–Vörös Miklós** = **Replika 1997. Special Issue**. pp. 3–184.

(Tanulmányok):

Vörös Miklós–Hadas Miklós: *Representing Euroanxieties. An Introduction*. [Euroaggodalmak. Bevezetés.] pp. 5–9.

Nemzetiségi és egyéb kisebbségek identitáspolitikái.

Silverstein, Paul A.: *French Alterity. Articulating Intra-National Difference in the New Europe*. Magyarul lásd: *A „másik” Franciaország. Regionális és transznacionális etnikai identitások*. Ford.: Miklósi Zoltán = **Replika 1999/38**. pp. 13–35.

Gavrilis, George: *Reluctant Europeans. Negotiating Greek Identity During the Macedonia Crisis*. pp. 37–50.

Braun Róbert: *Communities in Transition. Problems of Constitutionalism and Narrative Identity in Europe*. [Változó közösségek. Az alkotmányosság és a narratív identitás problémái Európában.] pp. 51–62.

Daatland, Christer D.: *Coping with Displacement. The Multiple Identities and Strategies of the Russian-Speaking Population in Estonia*. [Az áttelepülés küzdelmei. Többszörös identitások és az oroszul beszélő népesség stratégiái Észtországban.] pp. 63–78.

Az orosz anyanyelvű kisebbség Észtországban.

Wolff, Stefan: *Identities in Transition. East Germany from the 1980s to the Present*. [Átalakuló identitások. Kelet-Németország az 1980-as évektől napjainkig.] pp. 79–92.

Takács Judit: *(Homo)sexual Politics. Theory and Practice*. [Homoszexuális politikák. Elmélet és gyakorlat.] pp. 93–103.

Magyarországi érdekképviselői szervezetekről is.

Živković, Marko: *Violent Highlanders and Peaceful Lowlanders. Uses and Abuses of Ethnogeography in the Balkans from Versailles to Dayton*. [Erőszakos felföldiek és békés alföldiek. Az etnogeográfia használata és a vele való visszaélés a Balkánon Versailles-tól Daytonig.] pp. 107–119.

A Jugoszlávián belül élő felföldiek és alföldiek nemzeti karakterének különbözősége és a különbség nemzetközi értelmezése a balkáni konfliktus idején.

Erős Ferenc–Ehman Bea: *Jewish Identity in Hungary. A narrative Model Suggested*. [Zsidó identitás Magyarországon. Narratív modell.] pp. 121–133.

McEwan-Fujita, Emily C.: *Scottish Gaelic and Social Identity in Contemporary Scotland*. [A gael nyelv és a társadalmi identitás a mai Skóciában.] pp. 135–156.

Hansen, Kjell: *Protesting Against the Consequences of Welfare. Emerging Ethnification in Marginal Areas of Sweden*. [Tiltakozás a jólét következményei ellen. Kialakuló etnikai öntudat Svédország peremvidékein.] pp. 157–170.

A helyi és a regionális hovatartozás szerepe a helyi és a regionális identitás alakulásában.

Hadas Miklós: *Faces of Modernity. Men in films: A European versus an American model?*. [A modernitás arcai. Férfiak filmen: európai vagy amerikai modell?] pp. 171–184.

Cannes-i és Oscar-díjas filmek főhőseinek összehasonlítása, mint az európai és az amerikai ideál összevetése.

DENNETT AZ ELMÉRŐL ÉS AZ EVOLÚCIÓRÓL. Szerk.: **Forrai Gábor** = **Replika 1999/36**. pp. 25–82.

(Tanulmányok):

Kampis György: *Dennett és az evolúció.* pp. 25–43.

Ambrus Gergely: *Színház és szöveg: a tudatosság metaforái.* pp. 45–57.

Az írás Daniel Dennett tudatosságelméletét ismerteti.

Forrai Gábor: *Dennett intencionális hozzáállása.* pp. 59–70.

Pléh Csaba: *Dennett „hozzáállásai” mint lehetséges rendező elvek a pszichológiatörténetben.* pp. 71–82.

172

ÉRZELEM ÉS EMLÉKEZET: A MÁSODIK KOGNITÍV FORRADALOM? [1.]. Szerk.:

Bodor Péter = Replika 1997/25. pp. 133–174.

(Tanulmányok):

Bodor Péter: *A lélek mint diskurzus.* pp. 135–140.

A diskurzív pszichológia és Rom Harré, az iskola megteremtője. Melléklet Rom Harré főbb munkáiból.

Harré, Rom: *Érzelem és emlékezet: a második kognitív forradalom.* Ford.: Bodor Péter, pp. 141–152.

A szerző által kidolgozott diskurzív pszichológia bemutatása.

Orthmayer Imre: *Rom Harré diskurzív pszichológiája.* pp. 153–162.

Kövecses Zoltán: *Harré „emocionológiája” és a kognitív nyelvészet érzelmelfogása.* pp. 163–174.

173

ÉRZELEM ÉS EMLÉKEZET: A MÁSODIK KOGNITÍV FORRADALOM? [2.]. Szerk.:

Bodor Péter = Replika 1997/26. pp. 103–145.

Hozzászólások a folyóirat előző számában megjelent Rom Harré-cikkhez.

(Tanulmányok):

Bodor Péter: *Az éteren túl: a megismerés társas konstruktivista felfogása.* pp. 105–119.

Pléh Csaba: *Narratív vagy diskurzív megújulást?* pp. 121–130.

Pólya Tibor: *Pszichológia az egyénen „kívül”.* pp. 131–139.

Kónya Anikó: *Az emlékezés klasszikus szemléletének visszatérése.* pp. 141–145.

174

EVOLÚCIÓS GONDOLKODÁS A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOKBAN = Replika
2000/40. pp. 97–185.

(Tanulmányok):

Cosmides, Leda–Tooby, John: *Evolúciós pszichológia: alapozó kurzus.* Ford.: Lukács Ágnes.
101–124.

A pszichológia ezen új megközelítésmódjának bemutatása.

Sándor Klára–Kampis György: *Nyelv és evolúció.* pp. 125–143.

A nyelv változatosságáról, változásáról.

Csányi Vilmos: *A kognitív funkciók fejlődése: rítus, szabály, idő.* pp. 145–164.

A tudat evolúciós története. Állat és ember egyes kognitív funkcióinak összehasonlítása.

Pléh Csaba: *A gondolatok terjedési mechanizmusai: mémek vagy fertőzések.* pp. 165–185.

Kognitív evolúciós elméletek összehasonlítása.

175

A középpont nélküli ember. Az interjú készítette és monológgá szerkesztette: Hadas
Miklós = Replika **2000/41–42.** pp. 7–19.

Replika-monológ. Egy helyét kereső fiatal férfi élettörténete.

176

Szexualitás és pszichiátria. Dr. Pintér Emil monológja. Az interjút készítette és monológgá szerkesztette **Hadas Miklós** = Replika **1998/30.** pp. 5–24.

Egy 1956 óta Svájcban él, 1996-ban hazatelepült pszichiáter professor a pszichiáter és betege közötti szexuális kapcsolatról.

177

Skizo. Dóra monológja. Az eredeti interjút **Hoyer Mária** készítette, monológgá **Hadas Miklós** szerkesztette = Replika **1999/37.** pp. 7–16.

Egy asszony élettörténete, akinek családja a holocaust áldozata lett.

178

László János: A szociális reprezentáció járványtanáról = Replika **2000/41–42.** pp. 289–300.

Hozzászólás Pléh Csaba: *A gondolatok terjedési mechanizmusai* c. tanulmányához: Replika **2000/40.** pp. 165–185. A reprezentációról alkotott nézetek összehasonlítása.

179

A MODERN TEST TÖRTÉNETE. Szerk.: **Lafferton Emese** = Replika **1997/28.** pp. 37–128.

(Tanulmányok):

Lafferton Emese: *Az ember és a társadalom testéről a modern tudományok tükrében.* Szakirodalmi áttekintés, pp. 39–57.

Daston, Lorraine–Park, Katharine: *A hermafroditák és a természet rendje. A bizonytalan nemiség kérdése a kora újkori Franciaországban.* Ford.: Friedrich Judit, pp. 59–76.

Schiebinger, Londa: *Miért hívják az emlősöket emlősöknek? A nemek politikája a 18. századi természetrajzban.* Ford.: Kovács Nóra, pp. 77–88.

Laqueur, Thomas W.: *A társadalmi „rossz”, a magányos bűn és a teázás.* Ford.: Lukács Gabriella, pp. 89–94.

A „prostituáltak meddők” közkeletű 19. századi nézet kulturális értelmezéseiről.

Frykman, Jonas: *Hogyan váljunk tökéletes svédde? Modernitás, testpolitika és a nemzeté válás folyamata a 20. századi Svédországban.* Ford.: Sebők Marcell, pp. 95–107.

Martin, Emily: *A test vége?* Ford.: Kalocsai Csilla, pp. 109–128.

A szerző szerint napjainkban a fordista tömegtermelés testmodelljeit a rugalmas fölhalmozás korának viszonyaihoz alkalmazkodó testmodellek váltják föl.

180

MODERNITÁS A PERIFÉRIÁN: A FINNEK NEMZETI ÖNKÉPE. Szerk.: **Csité András** = Replika **1997/25.** pp. 87–132.

(Tanulmányok):

Csité András: *Búcsúpillantás.* pp. 89–97.

A finnek nemzeti önképéről egy tanulmányút kapcsán. Bevezetés az összeállításhoz.

Ammond, Jukka: *Tangó, avagy testet ölt a finn melankólia.* Ford.: Várady Eszter, pp. 99–103.

A nemzeti jelleg kifejeződése zenében.

Granberg, Leo: *Nehéz szerep – a kistermelő útja a letelepedéstől az információs társadalomig.* Ford.: Várady Eszter, pp. 105–114.

A háború utáni finn mezőgazdasági átalakulásról és társadalmi hatásairól.

Lovio, Raimo–Pulkkinen, Matti–Väänänen, Teemu: *Cég átmeneti állapotban.* Esettanulmány a Nokia-csoportról. Ford.: Várady Eszter, pp. 115–121.

Peltonen, Matti: *Változó finn önarcképp.* Ford.: Várady Eszter, pp. 123–132.

Az alkohol szerepe a finnek életében.

181

Nánay Bence: *Evolúció és társadalomtudományok: egy szintéziskísérlet* = Replika **2001/43–44.** pp. 221–230.

Evolúciós irányzatok. Reflexió a Replika **2000/40.** számában megjelent írásokra.

182

PSZICHOANALÍZIS ÉS MODERNITÁS. Szerk.: Szummer Csaba = Replika **1995/19–20.** pp. 5–90.

(Tanulmányok):

Szummer Csaba: *Pszichoanalízis és modernitás.* pp. 7–9.

Hadas Miklós: *Beszélgetés Dr. Székács Istvánnal.* pp. 10–41.

Beszélgetés az 1930-as évek nagy pszichoanalitikus generációjáról.

Szummer Csaba: *A csábítási elmélet viszontagságai; a valóság változó státusai a pszichoanalízisben.* pp. 43–53.

Bókay Antal: *Nietzsche és Freud.* pp. 55–67.

Hárs György Péter: *Pszichoanalízis – túl a modern tudományosság (öröm)elvéén.* pp. 69–79.

Erős Ferenc: *Vázlat az analitikus szociálpszichológiáról.* pp. 81–90.

A tanulmány bibliográfiája pótlólag a Replika **21–22.** számában: p. 6.

183

A TITKOK TITKA. Szerk.: Nóvé Béla = Replika **2000/41–42.** pp. 21–104.

(Tanulmányok):

„Nem mondhatom el senkinek...” – 7 kérdés a titokról. pp. 23–34.

Kb. 100 budapesti gyermek és fiatal (óvodások, serdülők, középiskolások) titokfelfogása. Idézetválogatás.

Hivatásos titoknokok. pp. 35–58.

Orvos, pszichológus, lelkész, dokumentumfilm, riporter, nyomozó, ügyvéd, tanár véleménye a köz- és magánérdekű titkok szakmai, etikai dilemmáiról.

Moynihán, Daniel Patrick: *Az államtitkok aranykora.* Ford.: Benda Klára. pp. 61–77.

Az államtitkok kezelésének kérdése az USA-ban a 20. században.

Powers, Richard Gid: *A titkosság véges hatalma.* Ford.: Benda Klára. pp. 79–89.

A kormányzati titkok leleplezésének divatja az USA-ban.

Titokkezelés. pp. 91–97.

Az USA Kormányzati Titkainak Védelmét és Korlátozásuk Lehetőségét Vizsgáló Bizottság jelentése 1997-ből.

Meszerics Tamás: „*Tudom, hogy tudod, hogy tudom...*” A hidegháború hírszerző sztárjai. pp. 99–104.

A kifürkészett titkok hatása a nagyhatalmak politikájára. Angol származású szovjet hírszerzők esete.

184

Vikár György–Virág Teréz: *Tisztelt szerkesztő úr!* = Replika **1996/21–22.** p. 5.

Reflexió a Székács István-interjú Hermann Imréről tett kijelentéseire. (Replika **1995/19–20.**)

M Oktatásszociológia. Nevelésszociológia. Pedagógusok. Tanulók

185

Hadas Miklós: *Szavai*. Tanármonológ. Az interjú készítette és monológgá szerkesztette:
Hadas Miklós = Replika **2002/47–48.** pp. 7–21.
Replika-monológ. Egy művészeti iskolában tanító pedagógus életútja, ars poeticája.

186

Takács Géza: *Egy szabad iskola problémái* = Replika **1999/37.** pp. 91–160.
Az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumról. Részl. egy készülő könyvből.

187

Turi László: *Az internet oktatási alkalmazása az egyetemen* = Replika **1998/33–34.** pp. 293–299.
Virtuális egyetem, előadások, tanár-diák kapcsolat, a diákok közti konzultáció lehetősége.
Internetes rendszerek – címeikkel.

N Kommunikáció. Szemiotika

188

Biocca, Frank: *A kiborg dilemmája*. Progresszív megtestesülés a virtuális környezetekben.
Ford.: Sajó Tamás = Replika **2000/39.** pp. 179–194.
A telekommunikációs technika fejlődésének hatása az emberi testre.

189

Heim, Michael: *A kibertér erotikus ontológiája*. Ford.: Sajó Tamás = Replika **2000/39.** pp.
197–213.
A kibertér ontológiai státusa.

190

Hernád István: *A Gutenberg utáni galaxis. Negyedik forradalom a tudás-előállítás eszközeiben*.
Ford.: Vinkler Zsuzsa = Replika **1993/11–12.** pp. 294–304.
A nyelv, az írás és a nyomtatás forradalma után a negyedik forradalom a számítógépes világháló. Az elektronikus folyóiratokról is. (Az Amerikában tanító szerző angol neve Steven Harnad.)

191

Newhagen, John–Rafaeli, Sheizaf: *Miért kell a kommunikáció-kutatóknak tanulmányozniuk az internetet?* John Newhagen és Sheizaf Rafaeli beszélgetése. Ford.: Tompa Andrea = Replika **1996/23–24.** pp. 285–292.

192

Nyíri Kristóf: *Hagyomány és társadalmi kommunikáció* = Replika **1993/11–12.** pp. 284–293.

193

SZIMBÓLUMAINK = Replika **1993/11–12.** pp. 123–167.

A Hadas Miklós vezette kerekasztal-beszélgetésen Becskeházi Attila, Kuczi Tibor, Hoffmann Márta és Virág Teréz fejtette ki gondolatait. Az általuk elmondottakra reflektált utólag írásban Buda Béla, S. Nagy Katalin, Pléh Csaba és Niedermüller Péter.
(Tanulmányok):

Hadas Miklós: *Mindennapi élettereink szimbólumai: Magyarország 1993.* pp. 124–135.

Virág Teréz: *Az eltüntetett svasztikától a zsinagógáig.* pp. 136–141.

A horogkereszt egy holocaustot túlélő család harmadik generációs gyerekének rajzaiban.

- Buda Béla:** *Hozzászólás a szimbólumvitához.* pp. 142–147.
Nagy Katalin, S.: *A mindennapi kultúra kutatása a szociológiában.* pp. 148–153.
Pléh Csaba: *A mindennapiság változásai és/vagy változatai.* pp. 154–156.
Niedermüller Péter: *Megjegyzések a „szimbolikusról”. Magyarország, 1993.* pp. 157–167.

194

- ÚJ SZÓBELISÉG?** Szerk.: **Czeizer Zoltán** = Replika **1998/30.** pp. 189–213.
 (Tanulmányok):
Nyíri Kristóf: *Bevezetés Hajnal István Írásbeliség és fejlődés című írásához.* pp. 191–194.
Hajnal István (történész): *Írásbeliség és fejlődés.* pp. 195–210.
 Eddig publikálatlan bevezető *Az újkor története* c. 1936-os könyvéhez.

N.01 Művelődésszociológia. Kultúra

195

- DiMaggio, Paul J.:** *Társadalomszerkezet, intézmények és kulturális javak: az Egyesült Államok esete.* Ford.: Imre Anna = Replika **1992/1–2.** pp. 136–155.
 (Hozzászólás):
Peterson, Richard A.: *Hozzászólás Paul DiMaggio cikkéhez.* Ford.: Imre Anna, pp. 156–161.

196

- Elster, Jon:** *Sznobok.* Ford.: Tóth László (szociológus) = Replika **1990/1.** pp. 77–85.
Bourdieu, Pierre: *La Distinction: Criticque sociale du jugement.* [A megkülönböztetés. A megítélés társadalmi bírálata.] (Paris, Ed. de Minuit 1979) című könyvének elemzése.

197

- KRITIKAI KULTÚRAKUTATÁS.** Cultural studies. Szerk.: **Nagy Zsolt–Vörös Miklós** = Replika **1995/17–18.** pp. 151–237.
 A kritikai kultúrákutató bibliográfiája, pp. 233–237.
 (Tanulmányok):
Vörös Miklós–Nagy Zsolt: *Kultúra és politika a mindennapi életben.* pp. 153–156.
During, Simon: *A kritikai kultúrákutató történetéről.* Ford.: Kiss Balázs, pp. 157–180.
Hebdidge, Dick: *A stílus mint célzatos kommunikáció.* Ford.: Boross Anna, pp. 181–200.
Ang, Ien: *A Dallas és a tömegkultúra ideológiája.* Ford.: Csákó Gabriella, pp. 201–214.
Mani, Lata: *Az indiai özevgyégetés.* Ford.: Lukács Gabriella, pp. 215–232.
 Bevezetőben a kritikai kultúrákutatóról. A gyarmati korszakból származó, fehérek által leírt tudósítások szövegei alapján.

N.1 Nyelvszociológia

198

- NYELV ÉS GENDER.** Szerk.: **Reményi Andrea Ágnes** = Replika **2001/45–46.** pp. 151–237.
 A nyelvhasználat és a hatalomgyakorlás összefüggéseiről a nemek beszédmódján keresztül.
 (Tanulmányok):
Reményi Andrea Ágnes: *Nyelv és társadalmi nem.* pp. 153–161.
 Bevezető az itt közölt tanulmányokhoz, a különböző kutatási irányzatok bemutatása.

- Gal, Susan:** *Beszéd és hallgatás között. A nyelv és a társadalmi nem kutatásának kérdései.* Ford.: Reményi Andrea Ágnes. pp. 163–189.
- Bucholtz, Mary:** „*Minek legyen normális?*” Nyelvi és identitásgyakorlatok külön lányok közösségében. Ford.: Reményi Andrea Ágnes. pp. 191–211.
A cikk eredeti változata 1999-ben a *Language in Society*-ben jelent meg „Why be normal?” címmel a nyelv és az identitás kifejezésének kapcsolatáról.
- Cameron, Deborah:** *A munkavállaló stílizálása.* Társadalmi nem és a nyelv áruvá válása a globalizált szolgáltatóiparban. Ford.: Schleicher Nóra. pp. 213–237.
Felmérés Nagy-Britanniában telefonközpontokban és ügyfélszolgálati munkahelyeken a munkavállalókkal szemben támasztott nyelvi követelményekről.

199

- Sándor Klára:** „*A nyílt társadalmi diszkrimináció utolsó bástyája.*” Az emberek nyelvhasználatára. = Replika **2001/45–46.** pp. 241–259.
A cikk a Replika-rovat része. A nyelvészet és a nyelvművelés viszonyáról és a nyelvi diszkriminációról.

200

- VOCES PAGINARUM [A LAPOK HANGJAI]** = Replika **1998/31–32.** pp. 219–255.
(Tanulmányok):
- Czeizer Zoltán:** *A hangos olvasástól a másodlagos szóbeliségig.* Bevezetés Balogh József „*Voces paginarum*” című írásához. pp. 221–225.
- Balogh József** (1893–1944): „*Voces paginarum*”. *Adalékok a hangos olvasás és írás kérdéséhez.* pp. 227–255.

201

- Zolnai Béla:** *A látható nyelv* = Replika **1998/33–34.** pp. 271–291.
Az írás befolyásolja az általa szimbolizált nyelv hatását. (1926)

N.2.1 Tömegkommunikáció. Sajtó, rádió, televízió, film, videó

202

- Adriann, Robert:** *Infobahn Blues.* Ford.: Boross Anna = Replika **1995/19–20.** pp. 213–217.
Kanadai, vizuális művészeteket művelő képzőművész az információs szupersztráda működéséről.

203

- Barlow, John Perry:** *Cyberspace Függetlenségi Nyilatkozat.* Ford.: Nihil (álnév) = Replika **1997/26.** pp. 165–166.

204

- Brown, John Seely–Duguid, Paul:** *A dokumentumok társas élete.* Ford.: Drótos László = Replika **1997/25.** pp. 177–194.
A dokumentumok közösségteremtő és -fenntartó szerepéről.

205

- Cisler, Steve:** *Védekezés és az Internet.* Ford.: Drótos László = Replika **1994/13–14.** pp. 251–258.

Az Internet-hozzáférés korlátozása különböző okokból (szerzői jog, gyermekvédelem, adatvédelem stb.).

206

Dyson, Esther–Gilder, George–Keyworth, George–Toffler, Alvin: *A „kibertér” és az „amerikai álom”: Magna Charta a Tudás Korához.* 1., 2. verzió 1994. aug. 22. Ford.: Drótos László = Replika **1997/26.** pp. 149–163.

A Progress and Freedom Foundation nonprofit kutatási és oktatási szervezet kiáltványa, amely hagyományos amerikai alapelveken nyugvó jövőképet, új civilizációs korszakot vázol fel.

207

Egy Internet-narkós vallomása = Replika **1994/13–14.** pp. 237–240.

Az elektronikus levelezés hatása a személyiségre.

208

AZ ERŐSZAK KÉPEI. Szerk.: Császi Lajos = Replika **1999/35.** pp. 19–76.

A tv-műsorokban (elsősorban a krimikben) megjelenő erőszak társadalmi hatása és funkciója.

(Tanulmányok):

Császi Lajos: *Tévéeerőszak és populáris kultúra: a krimi, mint morális tanmese.* pp. 21–41.

Szakirodalmi áttekintés a tévéerőszakkal foglalkozó társadalomtudományi irodalomról.

Hall, Stuart: *A média és az erőszak.* Ford.: Boross Anna, pp. 43–54.

A társadalmi erőszakról alkotott kép.

Sumsér, John: *Erkölc és társadalmi rend a tévékrimikben. Társadalmi típusok.* Ford.: Meskó Krisztina, pp. 55–76.

209

Fekete László: *Szabadság, jog és szabályozás a kibertérben* = Replika **2002/47–48.** pp. 201–225.

A kibertér és a földi tér különbsége, a világháló lényege lehetetlenné teszi az egyes államok vagy a nemzetközi szervezetek ellenőrzésének, jogi szabályozásának hatékonyságát.

210

Friedman, Ted: *Komputerjátékok és interaktív textuálitás* = Replika **1996/21–22.** pp. 287–299.

211

VAN-E SZABADSÁG A KÉPERNYŐ ELŐTT? Használatelméletek a médiakutatásban.

Szerk.: **Dessewffy Tibor** és **Gayer Zoltán** = Replika **1999/38.** pp. 19–88.

(Tanulmányok):

Dessewffy Tibor–Gayer Zoltán: *A mulékony kép jármában – avagy van-e szabadság a képernyő előtt?* pp. 21–27.

A televízió és közönsége a médiaelméletek tükrében. Bevezetés a tematikus összeállításhoz.

Morley, David: *A Nationwide nézői, avagy hogyan értelmezzük a televíziózást?* Ford.: Benda Klára, pp. 29–53.

A Birminghami Egy. Kortárs Kultúrakutatási Központjában 1975–1979 között folyó kutatás a *Nationwide* c. esti hírműsor közönségét, a műsor rájuk gyakorolt hatását, a hírek értelmezését vizsgálta.

Jensen, Klaus Bruhn: *Befogadásvizsgálatok: a jelentés társadalmi természete.* Ford.: Gayer Zoltán, pp. 55–62.

A kommunikációs befogadásvizsgálatok története; a hír jelentése különböző befogadóknál.
Silverstone, Roger: *A közönségről.* Ford.: Benda Klára, pp. 63–87.

212

Hauser, Lee: *A „hasznos hálózat”.* Ford.: Drótos László = Replika **1994/13–14.** pp. 243–249.
Internet, Usenet, newsgroup-ok.

213

A HÍR HATALMA = Replika **1997/26.** pp. 67–101.

(Tanulmányok):

Gayer Zoltán: *A Híradó képi retorikájának néhány jellegzetessége.* pp. 69–80.

Az MTV1 28 Híradója 426 hírének (1995. október 11. és november 4., illetve 1996. április 29. és május 4. között) elemzése, különös tekintettel a képszerkesztési módszerekre.

Charon, Jean-Marie: *A CNN tekintete.* Ford.: Zeke Gyula, pp. 81–85.

A CNN hírügynökség működési logikája és az általa közvetített képek sajátosságai.

Hannerz, Ulf: *Baj van a globális világhaluban. A világ, ahogyan a külföldi tudósítók látják.* Ford.: Réz Mihály, pp. 87–101.

A külföldi tudósítói foglalkozásról, szerepköréről, a „világcsinálásról” és a kulturális jelenségek értelmezéséről néhány önéletrajzi írás alapján.

214

AZ INTERNET ÉS AZ ANTINET = Replika **1998/29.** pp. 225–234.

(Tanulmányok):

Arnett, Nick: *Az internet és az antinet. Két nyilvános internet típusú hálózat jobb, mint egy.* Ford.: Drótos László, pp. 225–228.

A szerző azt szeretné bizonyítani, hogy az új technika átrendeződést hoz létre a társadalmi és kulturális erők között, helyreállítja az információk fölötti hatalom egyensúlyát. Ez azonban csak két vagy több hasonló technológiájú, de különböző elvek szerint működtetett hálózattal érhető el.

Társadalom és kultúra a magyar interneten. Összeállította: **Drótos László,** pp. 229–234.

Válogatás a magyar társadalomtudományi és kulturális weboldalakról.

215

INTERNET ÉS COPYRIGHT = Replika **1997/28.** pp. 171–187.

(Tanulmányok):

Alapelvek a szellemi tulajdon kezeléséhez digitális környezetben. Ford.: Drótos László, pp. 173–180.

A szerzői jogok szabályozási lehetőségeiről digitális környezetben. A dokumentumot az USA-ban működő Humán Tudományok Orsz. Szövetségének „könyvtári és szellemi tulajdon” elméleti bizottsága készítette.

Turi László: *Internet és copyright.* pp. 181–187.

216

KIBERTÉR ÉS POLITIKA = Replika **1997/27.** pp. 171–188.

(Tanulmányok):

Moore, Richard K.: *A Kibertér Rt. és az Infomágnások Kora. A PFF-féle „Magna Charta” elemzése.* Ford.: Drótos László, pp. 173–181.

A „Magna Charta a Tudás Korához” kiáltványban a kiberterről, a szabadságjogokról, a szellemi tulajdonról és a piaci versenyről kifejtett nézetek kritikája. A kiáltványt lásd: Replika

- 1997/26. pp. 149–163. (PFF= Progress and Freedom Foundation).
- Rowe, John Carlos:** *Kiberkovbojok az új határszéleken. Szabadság, nacionalizmus és imperializmus a posztmodern korban.* Ford.: Drótos László, pp. 183–188.
A „kibertér” és az „amerikai álom”: „Magna Charta a Tudás Korához” kiáltvány elemzése: a politikai és társadalmi élet újragondolása a posztmodern gazdasági rendszerben.
- 217**
Mester Béla: *Amerikai életmódrecept a digitális korszakban. Esther Dyson Release 2.0. A Design for Living in the Digital Age c. nagy sikerű könyvéről* = Replika **1998/30.** pp. 211–213.
- 218**
Mizrach, Steven: *Létezik-e „hackeretika” a 90-es években?* = Replika **2000/41–42.** pp. 303–318.
A komputerunderground etikája.
- 219**
Morris, Merrill–Ogan, Christine: *Az internet mint tömegkommunikáció.* Ford.: Goldstein Katalin = Replika **1996/23–24.** pp. 275–284.
Elméleti megközelítések.
- 220**
Nyíri Kristóf: *Castells: The Information Age.* Könyvismertetés = Replika **1999/36.** pp. 157–181.
Castells, Manuel: *The information age. Economy, society, culture.* 1–3. vol. Oxford, Blackwell, 1996–1998.
- 221**
Nyíri Kristóf: *Információs társadalom és nemzeti kultúra* = Replika **1999/38.** pp. 183–194.
- 222**
Rheingold, Howard: *Mindennapi élet a cyberspace-ben. Hogyan teremtett újfajta teret a komputerezált ellenkultúra?* Ford.: Majorossy Judit = Replika **1994/15–16.** pp. 293–312.
A hálózati viselkedésről.
- 223**
Rooks, Dana: *A virtuális könyvtár. Csapdák, ígéreték, lehetőségek.* Ford.: Drótos László = Replika **1994/13–14.** pp. 259–264.
- 224**
Stone, Allucquere Rosanne: *A szellem teste.* Ford.: Boross Anna = Replika **1995/17–18.** pp. 297–323.
Az információs technológia rövid története az írásbeliségtől az elektronikus tömegtájékoztató eszközök és a szórakoztató elektronika korszakán át az információs technológiáig, majd a virtuális valóság (virtuális társadalmi rendszer, virtuális kultúra, személyiség stb.) világáig.
- 225**
Strangelove, Michael: *A nélkülözhetetlen internet. A virtuális kultúra kialakulása és az elektronikus Gaia létrejötte.* Ford.: Drótos László = Replika **1994/13–14.** pp. 233–235.
- 226**
Strate, Lance: *A kiberidő megtapasztalása: A számítógép-használat mint tevékenység és esemény.* Ford.: Drótos László = Replika **1995/19–20.** pp. 219–225.

227

Turi László: *Net-sajtó Magyarországon: új média, régi gondok.* = Replika 1999/37. pp. 173–184.

228

A WELL nyilvános [és magánkonferenciái] = Replika 1994/15–16. pp. 313–314.

229

Wertheim, Margaret: *Spirituális hely-e a kibertér?* Ford.: Bíró Emese = Replika 2001/45–46. pp. 263–273.

A szerző „The Pearly Gates of Cyberspace: A History of Space from Dante to the Internet” c. könyvének részlete. A cikk az e-rovat része.

N.2.2 Közvélemény, közvélemény-kutatás. Véleményformálás. Reklám

230

KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁS TELEFONON = Replika 1995/19–20. pp. 179–210.

A közölt szövegek egy kerekasztal-beszélgetés részletei. A résztvevők: a Magyar Gallup Intézet, a Median Kft., a Szonda Ipsos és a vitát szervező TÁRKI.

(Tanulmányok):

Tarjányi József: *Módszertani problémák a telefonos közvélemény-kutatásokban.* pp. 181–196.

A TÁRKI közvélemény-kutatása 1994-ben a főpolgármester-jelöltek személyével kapcsolatban, táblázatokkal.

Rudas Tamás: *Vita a telefonos közvélemény-kutatásokról.* pp. 197–210.

Kerekasztal-beszélgetés a TÁRKI-ban, 1995. II. 17. A beszélgetés vezetője: Rudas Tamás. Vitaindító: Tarjányi József (TÁRKI). Hozzászólók: Sterk Péter (Szonda Ipsos), Fischer György (Gallup), Beck László (Medián), Angelusz Róbert (ELTE), Molnár D. László (SzocioMed Kft.), Török László (Orsz. Piackut. Int.), Tordai Nándor (Orsz. Piackut. Int.), Závecz Tibor, Hann Endre (Medián), Molnár László.

231

A MAGYAR KÖZVÉLEMÉNY-KUTATÁSRÓL = Replika 1992/1–2. pp. 88–115.

Kerekasztal-beszélgetés, néhány közvélemény-kutató intézet beszámolója mintavételi eljárásaikról, valamint egy konkrét közvélemény-kutatás módszertani elemzése.

(Tanulmányok):

Gábor Kálmán–Örkény Antal: *Kerekasztal-beszélgetés.* pp. 88–90.

A MEDIÁN, az MKI, a SZONDA IPSOS és a TÁRKI képviselőivel (Levendel Ádám, Závecz Tibor, Hann Endre, Sterk Péter, Birkás József, Manchin Róbert) a közvélemény-kutatásról. A Replikát Gábor Kálmán és Örkény Antal képviselte.

(Magyar közvélemény-kutató cégek levelei mintavételi módszereikről), pp. 90–96.

A TÁRKI, a Medián, a Magyar Piackutató Iroda Kft., a Modus és a Szonda Ipsos beszámoló.

Tarjányi József–Závecz Tibor: *A SZONDA IPSOS és a MEDIÁN egy-egy, (a politikusok népszerűségét vizsgáló) közvélemény-kutatásának módszertani elemzése.* pp. 101–115.

N.3 Irodalomszociológia. Olvasás, könyv, könyvtár. Írók

232

Aarseth, Espen J.: *Ergodikus irodalom*. Ford.: Kozma Zsolt = Replika **2000/40**, p. 203–218.
Ergodikus irodalom: olyan szöveg, amelynek lineáris áttekintése erőfeszítést igényel. A szerző célja egy bármely szövegtípusra érvényes szöveges kommunikációs modell felállítása (hipertext, kibertext, ergodikus szöveg stb.).

N.5 Zene. Zenészek

233

Kodaj Dániel: *...és nem is kell hozzá zene*. Megismerési stratégiák az antiszemita értekezésekben és Adorno könnyűzene-kritikájában. = Replika **2001/43–44**, pp. 231–257.

A rasszista retorika és a populáris vagy alacsony kultúrát becsmérlő érvelés összehasonlítása Adorno „Könnyűzene” c. tanulmányának segítségével.

234

TECHNOKULTÚRA. Szerk.: Ferenczi Attila = Replika **2000/39**, pp. 21–91.

(Tanulmányok):

Maughan, Tim–**Smith**, Richard J.: *Ifjúsági kultúra és a posztfordiánus gazdaság*. Az angliai partizene napjainkban. pp. 75–91.

Rave-kultúra, acid-partik, DJ-k. A lemeziparról is.

Bóta Barnabás–**Fülöp** Zoltán: *A keverő is hangszer*. Kerekasztal-beszélgetés magyar DJ-kkel. pp. 39–60.

Hogyan lesz valaki techno-DJ Magyarországon?

Fejér Balázs: *A parti*. Antropológiai sűrű leírás. pp. 61–74.

Az acidpartik közösségi élményéről, DJ-kről.

Bockie, W. J.–**Fever**, D. J.: *Technó – a jövő kultúrája (legalábbis ami a közeljövőt illeti)*. Ford.: Lóky Tamás. pp. 23–38.

A technostílus történeti és társadalmi háttere, zenei forrásai.

N.6 Képzőművészet, iparművészet. Múzeum. Építészet. Fotó. Vizuális kultúra

235

ÉN/KÉP. Szerk.: **Gayer** Zoltán = Replika **1998/33–34**, pp. 75–102.

(Tanulmányok):

Peternák Miklós: *Beszélgetés Vilém Flusserrel*. pp. 77–79.

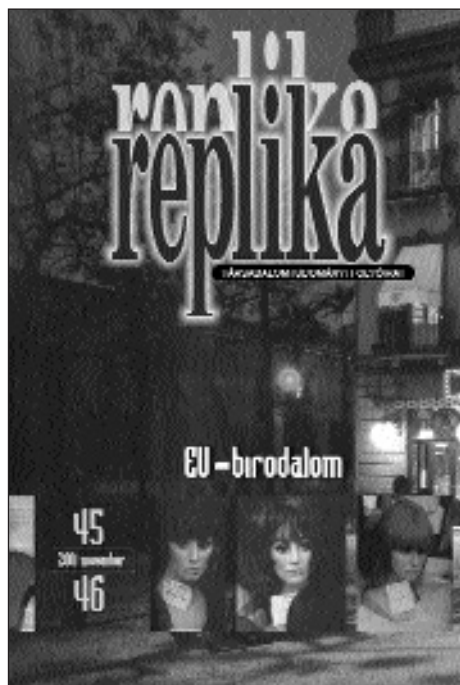
1988-as interjú Vilém Flusser (1920–1991) filozófussal, médiakutatóval.

Kuhn, Annette: *A gyermek, aki sosem voltam. Emlékezések*. Ford.: Meskó Krisztina, pp. 81–86.

A szerző egy gyermekkori fényképe kapcsán a kép értelmezési lehetőségeiről.

Gayer Zoltán: *Fényképaktusok. Amatőrképek a rendszerváltás előtt és után*. pp. 87–102.

A képek beállításának, képi világának jelentése.

2001. november

45–46. szám

EU-birodalom

- **Replika-monológ: Szexeljünk rendesen! Laura monológja**
- **EU-birodalom** – Böröcz József, Salvatore Engel-DiMauro, Kovács Melinda és Peter Kabachnik, valamint Kovács Melinda, Anna Sher, Dancsi Katalin
- **Nyelv és gender** – Reményi Andrea Ágnes, Susan Gal, Mary Bucholtz és Deborah Cameron
- **Replika-rovat** – Sándor Klára
- **E-rovat** – Margaret Wertheim